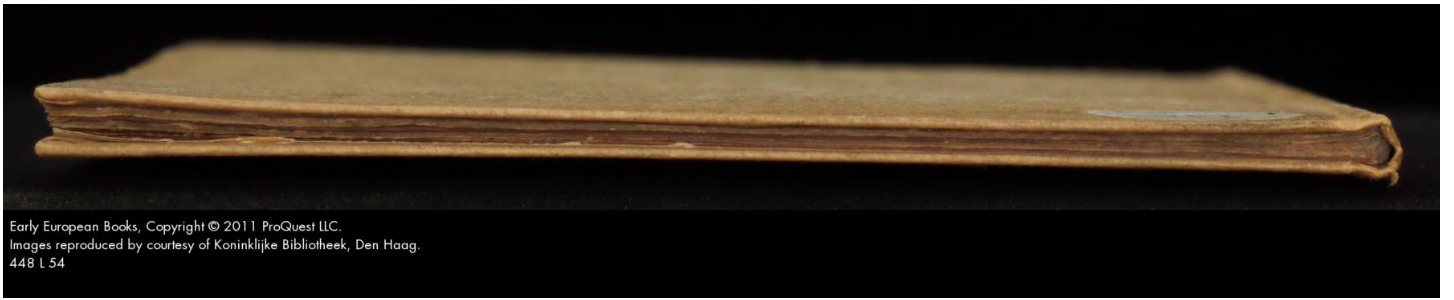
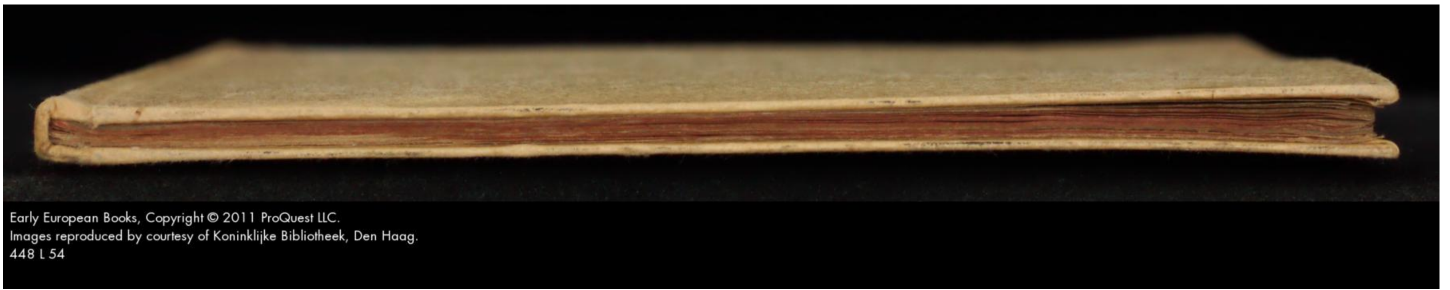








'T QUAEDT
Syn Meester loont
Bly eynde-Spel
De tweede-mael ghedruckt ende gespeelt op d'oude Camer
In Liefd' Bloeyende, den 24. Augusti, Anno 1631.



t'AMSTELREDAM.

Voor *Dirck Cornelisz. Houdthaeck* Boeckverkooper, woonende op de Nieuwe-zyds-Kolck in't Borgoensche-Kruys, 1631.

Aen d'Eerbare,
Kunst-lievende, en Vernuft-rijcke-Ioffrou

ALETA QVEKELS,

ICK heb immer, Eerwaerde, ende in deught-uytmuntende Ioffrou, het oogh-mick gehad, in alle myn rymeryen, dat die mochten verheuchlyck zyn, en stichtich: 't welck oock is de rechte natuure, en aerd vande Poesye, diese anders ghebruycken, misdoen dese Lof-waerde, en overtreffelycke oeffeningh: waer over ick oock getracht hebbe myn gheringe wercxken te laten schuylen onder't beschut van de deugh-lievende gesinde. En gelyck U.E. onze kamer **In liefd' bloeyende**/ zomwylen, na tyds ghelegentheyt, mede hebt gelieven te vercieren met U.E. verzellingh, tracht het weelighe **Eglentier** met loorjens van danckbaerheyt U.E. op te offerē, dit Mayische spruytjen, afbeeldende hoe **'t Quaet zijn meester loont.** Hoe de dartele minne vaeken de woeste hersenen doet dolen. Hoe ongodelyck het is de Heyl'ge Echt te schennen. Hoe de Ouders herten vermoort werden door 's kinders misbruyck. En wat bittere naesmaeck de geyle minne teelt. Hoe 't rat van avonture tobbelt. En wat loon de ontucht in't eynde brengt. V.E. wesende een **Phœnix** in deugd, paragonne in goed oordeel, en een beleefde oordelaresse inde Rym-kunst, werd V.E. dit wercxken toegheeygent, als een May-gift: vindt ghy daer in eenige wel-rieckende bloemkens, of zoet-geurighe **Eg' lentier roosjkens**/ wilt die plaetsen aende krans uws verweende pruycx-vernuft, en behoet het wercxken voor't verwelcken, vermids veel waenwyse, en quaed-aerdige berispers, 't goed vaeken met voordacht laken: zoo boos-aerdigh is de nickerlicke nyd. Doch onder V.E. Maeghdelicke behoed, verhoop ick, zal't niet geschent werden. Waer mede ick V.E. toe wensche Gods behoedingh, en verkryginghvan V.E deughzame neyging. In Amsterdam den xx. May 1618.

V. L. ghenegen vrient:

THEODORE RODENBURGH.

LOF-DICHT,

Ter eeren den Gelaurierden

POET

THEODORE RODENBURGH,

Ridder van den huyze van Bourgongien

Op zyn spel:

Het quaet zijn Meester loont.

VErmaerde Amsterdam, *beroemde* Belgij *Stadt*,
VViens Fama met geruys, en glorieux geklater,
De gantsche W*erelt door, te Land, en oock te water*
Veel wond'ren heeft verbreed van uwe deughdens schat.
Ha hoe veel hogher ghy verheven wert! nu dat
Den Ridder Rodenburgh(*wiens soete Poësyen,*
Die *dubbel waerdigh zyn de Goden op te wyen)*
Kunst-rijck'lijck teelt het geen den Hemel garen hadt.
Den *Hemel die daer juyght door Hemelijck insichte,*
Mids hy door yver tracht te leyden tot de deucht
De *grijse* Ouder*dom, en d'onbedachte Ieucht,*
Soo ghy licht mercken sult doorleesende zyn dichten.
Door*Zoeckt dan* Bataviers *dit werck, 't welck u sal stichten,*
Om uyt te roeyen 't quaet dat niemandt hier verschoont.
VVant lezend' Zult ghy zien hoe 't quaet zyn meester loont:
Het quaet 't welck spruyt alleen uyt geyle minnens schichte.

Eenlief ick,

Voor-reden.


Et bloeyend' *Eg'lentier* steeds yv'rich na de kunst,
U heuschelijck bedanct, vermidts ghy uwe gunst
De armẽ mild betoont; Ia doet ons yver groeyen
En terght ons meer, en meerder inde *Liefd' te bloyen*,
Om t' oeffenen de deugd' des eed'le redenrijck,
Die nae onz' oordeel is in 't minste niet ghelijck
Met d' and're vrye kunsten, maer die styght te boven,
Hoewel ick acht dat veelen zulcx niet wel ghelooven.
Waerom? vermidts dat die heur wezen niet verstaen,
En daerom werd de reden-ryck groot ongh'lyck ghedaen
Onwetende, van die die valsch'lyck oordeel gheven,
En dees hooch-waerde kunst in glory niet verheven,
Ha zuyverster, en zifster van een goet vernuft!
Die wackert het verstant, als meenich dromert zuft.
Ha wysheyts onderzoeckster! leerende gheneugh'lyck,
Baen-wyster tot de deughd door oeffeningh verheugh'lyck.
Berispster van misbruyck, leyd-sterre tot de deughd,
Bejaerden ghy behaeght, gelyck ghy sticht de jeughd.
Ghy schildert wezentlyck elck een de deughd voor oogen,
Mits ghy de tepels van deughds kennes hebt gezogen.
De heyl'ghe Poësya is uw baeck, en grond,
Waer in dat *David* zelfs zijn ziels vermakingh vond,
Wat zyn *Iobs* Hymnen anders als Poeterije?
Ha heyl'ghe vaerzen! rechte ziele-roverije.
Ha Godelijcke strael! wiens heylighe natuur,
Het menschelyck vernuft hout in strickt-matich stuur:
Plichts-schuld behoort u lof tot Polens hooght te rijzen.
Doch wat tongh kan uw waerd' na uw' verdiensten prijzen?
Ha borne aller deughd! verkloeckster van 't verstant,
Ryp-maeckster vande gheest, gunt ons uw' milde bandt,

Op

Op onz' Tonnée ls bedryf,het geen wy nu betrachten,
Om te voldoen het geen d'aenzienders graegh verwachten.
In liefde bloeyende op heden u vertoont,
Hoe deughde glorieert,en *'t Quaet syn meester loont.*
D'Hertoch van *Mantua*,gh'lyck Vader,had gedreven,
Om *Porcea* zyn Dochter inde Echt te gheven
Met d'Hertoch van *Milaenen*,laes tot heur bezwaer,
Vermits zy liefde droegh tot d'Hertoch van *Ferraer*,
Met wien zy naderhandt,helacy,wel t'onrechte,
Van 't Hof gevlucht is,en gantsch brac de plicht heurs Echte,
Mits minne-lust heur brocht in nickerlijck ghewoel,
Verlatende heur Echt,en werdt een anders boel:
En g'lijck de minne zwerft gantsch tucht'loos zonder zorgen,
Liet deze wrede Vrouw heur eyghen Man verworghen,
Den Hertoch van *Milaen*,het geen heur wraeck-lust flist:
Doch gh'lyck de noodt uyt vindt de alderschalckste list,
Heeft d'Hertogh den *Stadt-houder* te verstaen ghegeven
De wrede daed,die hem behoeden oock het leven,
Hoewel de Hertoginne vastelycke dacht,
Den Hertoch door verwurgingh was ter dood ghebracht,
Die naderhandt noch door beveynsdelyck beleden,
In 't Casteel van Ferraer,in metselaerse kleden
Gewroken heeft zyn leet,na zyn wraecx wenschings doel,
Onthoofden d' Hertogin met d' Hertogh heur geboel.
En mits hy by geval by d' Hertoghs zuster g'raeckten
Emilia,hy heur sijn echte Vrouwe maeckten,
Hoewel dat hy heur broeder selven had vermoordt,
Mits hy de Hertogin tot vleesch-lust had bekoordt.
Hier sult ghy sien hoe dat een Prince sich kan wreken,
En 't wel verdiende loon van die heur echte breken,
Zo dat *Liefd' bloeyende* u heden hier vertoont
Hoe deughde glorieert,en 't *Quaet zijn meester loont.*

Personagien.

ASTOLFO, *Hertogh van Ferrara.*
RICARDO, *Edelman.*
DIENAER
NORANDINO, *Hertogh van Milanen.*
PORCEA, *Hertoginne, zijn Huysvrouw.*
Hertoch van Mantua, *Vader van* Porcea.
PRIULE.
FABRICIO, *Edelman.*
4. BEDELAERS
OCTAVIO.
ORATIO.
CLAUDIO.
TULIO.
} *Hovelingen.*
STADTHOUDER.
HOFMEESTER.
EMILIA, *Zuster van den Hertogh van Farrara.*
Twee METSELAERS.
Zommige Soldaten.
Een SCHERPRECHTER.

Het Toonneel beeld af Mantua
en Ferrara.

't Quaet zijn Mee-ster loont/

BLY-EYNDE-SPEL

EERSTE BEDRYF.

ASTOLFO RICARDO.



Astol. Uw spreken my verbeelt.
Ricar. Wat isser Heer geschiet?
Astol. Helaes/Ricardo, 't allersnarrichste verdriet.
Ricar. Is't yemands dood? Ast. Och neen.
Ricar. Is't oneer? Ast. Neen. Ric. Is't toorn?
Astol. Neen. Ric. Is het trots/ waer door ghy ruste hebt verlooren?
Astol. Oock niet. Ric. Of roofter yemant uwe Hoogheyts faem?
Astol. 't Is dood/oneer/en toorn/trots/en spijt te zaem.
Ricar. Is't liefd/ of minne/Heer? afkeer/ of jalousye?
Astol. 't Is jalousy/ afkeer/en liefdens tyrannye/
Van die ondanckb're Vrou/wiens liefd/helaes ick derf,
Om wien ick stervend' leef/om wien ick levend' sterf:
Om wien ick uyt dees oogen borrel bloede tranen.
't Is zy die is gehuwt met d' Hertoch van Milanen
't Is zy die wreed'lyck my het wreedste wreet betoont.
't Is zy die d' oude liefd met hoon en afkeer loont.
't Is zy waer ick de Lent mijn 's jeughds om heb versleten.
't Is zy/helaes/'t is zy die my gantsch heeft vergeten.
t Is zy waer lasse hope lang op heeft gevoed.
Ricardo, vriendt 't is zy die schiften doet mijn bloed:
Verwarrende het koor van dees benarde sinnen.
Ricar. Zo spruyt de quellingh uyt de trouheyt uws beminnen.
Vertroostingh ken ick geven voor dees bitt're quel.
Astol. Vertroostinge Ricard? ick 't twijffelachtich stel.
Ricardo, zegt my/hebt ghy liefde oyt gedragen?
Ricardo, Och ja/ mijn Heer/
Astol. Deed zy u liefd beklagen?
En trouden met een ander g'lyck de myne deed?
Ricardo. Neen/Heer met heu weerliefde was zy immer reed.

Astol. Zo is uw raed onnut/want dien niet zyn ervaeren/
In 't gheen zy raden nimmer goede raders waeren.
Ricardo zwyght/helaes/raed gheven niet behoeft:
Gheeft/Ricard, raed van 't gheen ghy zelven hebt beproeft.
Laet my in myn ghetreur/ick bid u/laet my weenen/
Op hope oft gheween verlichtingh mocht verleenen:
Ick ſterve graegh/Ricardo, zelfs my zelfs verniel/
En make in myn hert een tombe voor myn ziel/
Waer Winter/Somer is/met ſtadigh murmureren/
Dat ys in heete brand/en brand in ys verkeren.

Ricar. Prins u bedaerd. AST. Zeer onbedacht Ricardo ſpreeckt.
Ghy weet niet hoe de rouw uw Princens herte breeckt.
In eenicheyt my laet/ick bid u laet my treuren/
En zonder my in my ghedachten te verſteuren.
Ghelooft dat zy alleen'lijck my ghelaten heeft.
't Ghedacht/en op 't ghedacht dees Prins alleenlijck leeft.
Maer zeght my doch/Ricardo, waerom ghy woud ſchrijven/
Dat ick in 't Hertochdom Ferrara niet zoud' blijven.
Dan komen hier te Mantua, waer ick mijn druck
Bevinde/en vernieuwingh van myn ongeluck.

Astol. D'ontroeringh uwes geeſts doet uwe Hoogheyd dwaelen/
Vermits uw waeſte koorts de reden u ontſtaelen:
Doch ick verſchoon uw Hoogheyd/en 't toeduyden moet
De liefdens razerny/die u ont-reden doet.
Doch op dat ghy vertrooſtingh aen myn mocht bevinden/
G'looft porcea u bemind ghelyck zy oyt beminden.

Astol. Hoe: Porcea? RIC. Zy Heer. AST. Het ſchijnt Ricardo raeſt,

Ricar Uw Hoogheyt waent dat ick/ghelijck ghy/ben verbaeſt.

Astol. Ricardo, neen/met reden ſtrijde ick daer teghen.

Ricar. Al is uw lief gehuwt/zy is u noch ghenegen/
Ja heur ghetroude Man afkeerlijck heur miſhaeght/
Mits zy ghetrouwe liefd noch tot uw Hoogheyt draeght/
Beklaeghende de uur dat zy met hem vereenden.

Astol. Ricardo, dat den Hemel my dat luck verleenden!
Wat glorieux toeval waer't voor mijn droeve geeſt.

Ricar. Zy is de zelfde/Heer/die zy oyt is geweeſt.

Astol. Ricardo zwijght/ick bid/het zijn te blyde maren.
Is't waer? Ric. Ick ſal u/ Prins/de waerheyts proef verklaren:
Onlanghs verleen ghemoeten ick de Hertogin/
En na veel redeneringh ſprack zy van de min/
En liefd/die ſy u draeght. Ast. Maer durſt zy't u vertrouwen?

Ricar, Heur Hoogheyt van mijn trouwe zeker heur mach houwen.
Dus nae veel diepe zuchten met bedroef ghekla egh/
En yder zucht verzeld met tranens ſtormens vlaegh/
Verbloeckten d'uure/als heur Vader had ghedwonghen
Te trouwen met den Hertoch/en heur opghedronghen

Te

Te huwen met de Prins die zy gheen liefde droegh/
Ja leefden zedert in benautheyt/ en misnoegh.
En hoe zy in heur herte droegh uw liebe beelde/
En uw Hooghepdt alleen in heur ghedachten speelden.

Astol. Ricardo, waerde vrient/ hoe ghy mijn ziel verblijdt!
Ricar. 't Is waerheyt 't gheen ick zegh. Ast. Ricardo, zoud' de tijdt
My wel zo gunstich zyn/ te gh'nieten heurs ooghs lichte!
Ricar. Gh'looft dat heur ziele haeckt alleen na uw ghezichte.
Astol. Is 't waer Ricardo? Ric. Waer/ en zulcks verzekert zijt.
Zy wenschten dat ghy mocht in bedelaers habyt
Heur spreken/ waer in niemant u zal kennen konnen/
En door dees middel zoud bequaemheyt zijn ghevonnen/
Om spreken uyt heur hert/ is dit gheen liefdens proef?
Astol. Gheen meerder proef/ Ricardo, ick heurs lief behoef.
Den Hemel hoed Ricardo, die deze maer brochte/
Midts meerder luck ick vinde als ick immer dochte.
Ricar. Ghenaed'ghe Heer/ 't is raedzaem ghy gheen tijdt verliest/
Maer dus terstont behendich een habyt verkiest!
En teghen d'Hertoginne gaen zal na de Kercke/
Ghy heur om aelmis bid/ en niemant zal bemercken
De oorzaeck uwes komsts. Ast. Ricardo laet ons gaen.
Ricar. Wat werter om de liefd van Vrouwen list gedaen. *Binnen.*

Eerste BEDELAER.

Ghemeenlijck zietmen dat
De ryckert 't luck steets had
Na wenschen en begeeren:
In d'arme liens men zach,
De armoed dach aen dach,
Onluck'lijck wil vermeeren.
De armoed steets vergroot
De kommer, en de noodt,
De droefheyt, en 't beswaren
Die blyven steets stantvast,
Ia vinnigher in 't last
In stramme gryze jaeren.
Verstijft de leden zyn,
Vol kramp, vol flerezyn,

Dus yder mach wel vrezen,
De vloeck, helaes, te ſnood,
Ia argher als de dood
In outheydt arm te wezen.
De jeughde niet voorziet
Toekomende verdriet,
Te ſpaed' wy allen klaghen,
De ſloffcheyt die doet
Dat, lacy, yeder moet
In 't eyndt de laſte draghen.

Tweede BEDELAER.

Noodt-druſticheyts behoeft,
Met jamm'ringh ons bedroeſt,
Ach, dat de rijckert kenden
Wat dat de armoed is!
'k Gheloove voor ghewis,
Hem deeren zou d'ellenden.
Doch, lacy, niemant zeer,
Hinckt van een anders zweer,
Maer yder voelt het zyne,
De Hongher is een zwaerdt,
Iae 't ſcherpſte op de aerdt,
En wredelijcke pyne.

Derde BEDELAER.

Het bed'len my beſchaemt,
't Geen d'armoed niet betaemt,
Doch waerom zoud' ick vrezen,
Al is de ſchaemte groot,
Noch grooter is de noodt,
Dus moetmen ſchaemt-loos wezen.
De *Hertoginne* gheeſt
Aen die 't ghebrecke heeſt,
Om hunliens noot te ſtelpen,
Dus ſchaem ick my oock niet,
Dat zy my bed'len ziet,
Om m' in myn noodt te helpen.

Vierde

Solda. Waer toeft de Hertogin? 1. BED. Wilt ghy heur wetten zetten?
Solda. Mach ick 't niet vraghen? wilt ghy 't vraghen my beletten?
2. Bede. Vertoeft tot dat zy komt. SOLD. Gheeft ghy u zelven raed,
3. Bede. Hy raedt u 't beste vriendt/ want arm/ en trots is quaet.

D'Hertoginne PORCEA, PRIULLE.

Herto. Priulli 't ken niet zijn/ doch tijdt zal 't wel uytvinnen/
„ Want 't eynde moet zijn goet van die die wel beginnen.
Priul. Na d'aelmis van u Hooghept d'armen wachtend' staen.
Herto. Ach arme herten/ met wat druck zijt ghy belaen?
Priul. Zom arm van herten/ en oock zom zeer arm van geeste.
Herto. Arm gheestichept die is by d'armen alder-meeste.
„ Want ongheluck/ en nootdruft/ mits de bitt're smert/
„ Het alderkloeckst' vernuft door moedlooshept verwert:
„ D'armoed' d' alderscherpste hers'nen ken verbluffen/
„ De noodtdruft ken de moedichste moed'loos doen verzuffen.
Benev'lende de geest door kunn'r/ onluck/ en ramp/
Ghelijck of het verstant waer in een schaduws damp.
Armoed opt baerden schreum/ en eyghen mis vertrouwen/
Vermits de armen zelfs gantsch van hun zelfs niet houwen.
Maer waer de weelde is/ en rijckdom/ daer is moedt/
Men ziet hoe dat de slecht-hooft trots is op zijn goedt.
Priul. Met reden machmen dan wel voor de armoed vrezen.
Herto. Al spreeckt de rijckert dwaeslijck/ 't moet al wijshept wezen.
Priul. En mach van d'armen dan gheen wijshept zijn verwacht?
Herto. Och ja/ maer in 't ghemeen en zynze niet gheacht.
Maer die verachten d'armen bruycken gheene reden.
En dwaze/ zotte-rijcken dit ghemeenlijck deden.

ASTOLFO in Bedelaers kled eren.

Herto. Daer is Astolfo, 't licht waer dat mijn ziel op voedt
De tijdt/ en plaets/ helaes/ dwinght dat ick veynsen moet.
Mijn Prince in dit kleet! dan doch 't was mijn beleyden/
De zelfde voorslach die ick aen Ricardo zeyden.
Het veynsen is my best/ hier is voor d'arme lien.
1. Bede. Me-Vrouw wilt onze staet medoghelijck aen zien/
Den Hemel 't loonen zal/ wil ons uw gracy tonen.
d' Algever wil uw gifte mildelijck weer lonen. (broodt/
Herto. Wats uw ghebreck? 1. Bede. Me-Vrouw/ zieckt en gebreck van
Herto. Den Hemel wil u stercken in uw groote noodt.

 En

1. Bede. En hoede uwe Hooghept in voorspoedich leven. Binnen.
2. Bede. Ghenaed'ghe Vrouw' ghelieft uw Aelmis ons te gheven!
Herto. Helacy/oudt/en arm/ het alder grootst' verdriet!
2. Bede. Ick danck uw Hooghept. Her. Gaeren Aelmis gheschiet.
Neemt dit in Godes naem om uwe nood te stelpen.
3. Bede. Ootmoedich bid ick/ my in mijn armoed te helpen.
Me-Vrouw/de bittre nood/helaes/ my beed'len doet/
De kommer/en de hongher dwinghd my dat ick moet
Verliesen schaemte/om uw Hooghept aen te spreken.
Herto. De eerbaerheyt doet traenen uyt zijn ooghen breken.
Hoe qualijck zijn verdeeldt de gaven van 't gheluck/
De eene leeft in pracht/de ander swerft in druck.
3. Bede. Den hooghen Hemel loont uw' Hoogheyts milde gracy. Binnen
Solda. Een kreupelen Soldaet medooght die doch/ helacy/
Mits dees verstramde leen door koud'/ en onghemack/
Ellendich zijn vervallen in't noodtrustich wrack.
In 't oorloch zocht ick luck/ maer vond mijn ongheluckes/
Die ongheluckes brochten/ramp/onspoet/ en druckes/
En meest/me-vrouwe/zins ghezonthept my verliet/
En dat ick beed'len moet is my het grootst verdriet.
Herto. Laet u verdrieten d'armoed'/maer doch niet het ghebedel.
Al bedelt de Soldaet zo blyft hy lijck wel edel.
Solda. Voor dese gunste danck ick uwe hooghept zeer.
Herto. Ick spreeck ghelijck ick 't meen/want ick krijghsluyden eer.
Solda. Langh leeft Me-vrou. Her. En ghy? Ast. Helacy mijn ellenden
Weet niemant als die door ervaringhe die kenden.
Herto. Hoe? is uw staet zo vreemdt? Ast. Ellendelijcke smert.
Herto. Waer is uw zieckt? Ast. Me-vrouw 't zijn steken in mijn hert/
Opdringingh van het bloed/met yselijck bezwaeren/
Doch niemandt weet de pijn als die 't zelfs is ervaren/
Jae 't maeckt my vaeck zo flaeuw/ dat 't leven my verdriet/
Herto. En vindt ghy gheene raedt die 't helpen ken? Ast. Gantsch niet.
Herto. Beklaeghelijck ellendt/my komt nu in ghedachte
Van een recept dat Doctor Philpo ton my brachte/
Voor wedom van het hert/ 'k acht ick het heb bewaert/
'k Meen 't u verlichten zal daer ghy meed' zyt bezwaerdt.
Gaet inde apoteeck en laet het voor u maeken/
Ick meene dat ghy aen verlichting zult gheraecken.
Daer is mijn Aelmes. Ast. Gode zy Me-vrouwens stuur
Herto. Ick weet met dit recept ghewrocht is meenighen kuur.
Astol. Dit komend' van uw handen isser niet te vrezen.
Herto. En zoud u van mijn hand' vrughtbaerder kunnen wezen?
Astol. 't Is myn gheloof. Her. Na uw gheloof mach het gheschien/
Ick wensch 't u wel gheluckt / den Hemel gunn' zyn zegen Binnen.
Astol. Myn herte borrelt uyt een vreughde-trane-regen/
Dat ick Astolfo ben alleen myn enghel weet.

Ghe luc-

Ghelucktige habijt/ want in dit beed'laers kleet
Ghemoeten ick de zonne waer myn hert na haeckte/
Wiens heugheliјck ghezicht myn ziels mid-punt geraeckte.
Ha glorieus recept! wat maere of ghy brenght?
De hacking mynes ziels geen tijt verlang gehenght.

Hy leest de brief die de Hertoginne hem had ghegheven in plaets van 't recept.

Aenghesien (Lief) dat uw' klachten niet kunnen breken myn huwelyck, noch myn knaginghe my niet moghen scheyden van myn echte Man, die ick onwillich ghetrout hebbe: maer stellende myn eere aen een zyde, en van hem vluchtende voldoen ken uw en myn wenschen. Zult ghy waer nemen d'ure als hy ter iacht rijd, en bestellen uw paerden aen de after uytgangh van 't hof, om my te begheven in uw aenghename narmen, tot voldoeningh van uw lust en my begheerte.

Porcea.

Ha heyl'ge lett'ren! Ach hoe welkom is uw maer?
Wy zien hoe 't luck vaeck volght na 't woedighe bezwaer.
Astolfo schatert uyt/ booght van uw glorijs lucken:
In vreuchde zyn vervormt de snarricheyt uws drucken:
Uw Porcea is trouw/ trouw zy in liefde blijft.
Maer zout warachtich zyn 't geen dees Princes my schrijft?
Ken d'echte liefde heur voorgaende liefd' niet breken?
Zy schrijft het/ 't moet zo zyn/ wat wensch ick klaerder teken?
De plaets heeft zy bestemt/ en op de uur ick pas/
Die tydt versuymden oyt tyts lucken waerdigh was.

RICARDO.

Ricar. Wat 's u ervaeren Heer? Ast. Ghelucken my verzellen.
Ricar. Ick bid u/ Heer/ wat is 't? Ast. 'k Zalt alles u vertellen.
Ricar. Maer laet ons gaen van hier/ Ast. Op dat ghy zeker zyt.
Ricar. Hier niemant u verspie. Ast. In 't bedelaers habyt: bey. bin.

NORANDINO Dienaer.

Noran. Waer is de Hertogin? heur af-zyn yets bedupt.
Diena. Ghenaed' ghe Heer ick acht zy deeldt heur aelmis uyt.
Noran. 't Is wonder dat zy zelfs de aelmis uyt wil deelen,

Door

Diena, Voor liefde tot de armen kent heur niet verbelen.
Noran. De recht alemis moet blindelings gheschien/
Maer 't schijnt zy geeft om datmen d'alemis zoud zien/
En werter hovaerdy in d'aelmis-gift bevonden
Zo werdt de aelmis-lof gemeticht door de zonden,
Diena. Hoe kender zonde zyn die d'armen willich gheeft?
Noran. 't Is zonde die in d'aelmis hovaerdye heeft/
Al die uyt rechte lief na Aelmis giften haecken,
Die kunnen zelfs de aelmis goed of quade maecken,
Zo dat de gifte na de gever aelmis werdt:
Want d'aelmis treckt heur aert gantsch uyt de gevers hert.
Maer wat ick in myn hert gevoel van heur bedryven
Dat moet om d' eerens wil by my verholen blyven/
Gesproken dat het de Dienaer niet hoort. Een echte Vrouwe die heur Man niet recht bezint/
Wel onder d'aelmis-gift vaeck nickeryen vindt/
De jalousie doet my 't snoodste steets vermoeden/
Ick zie dat zy my haet/ dit doet my 't quaets bevroeden/
Een vrouwe die heur echte man afkeerlijck haet/
Heur door verwoeste wulpsheydt licht verleyden laet.
Diena, Wat zeyt myn Heer? Nor. Ick zegh die d' armen lief bewyzen
Die moetmen voor de weldaed hooghelijcke pryzen.

D'Hertoginne PORCEA.

Noran. Wat reden dat myn lief my dus alleene liet?
porce. Mits dat u by-zyn my te bitterlijck verdriet.
Noran. Waer is myn lief geweest? Por. Ick kome vande armen.
Noran. Van d'armen/ Hertogin? Por. De armen my ontfarmen.
Noran. Ontfarmingh hebt ghy niet. Por. Hoe/ Hertogh, waerom dat?
Gesproken dat het Porcea niet hoort. Dat ghy bewegingh of ontfarming in u had/
Medyd' had ghy met my/ maer laey ick bevinde
Dat ghy my niet ghelijck uw' echte-plicht beminde.
Herto. De liefde tot de armen/ zo mijn hert gheraeckt
Dat all' mijn neyging na de gift tot d'armen haeckt.
Ja nu recht nu/ ick aen een vreemd'lingh heb gegeven
Een aelmis/ daer ick hem door heb gegeven 't leven.
Noran, Een vreemdelingh? Herto. Aen een vreemd'ling/ en oock aende
Zo moet hy eedel van afkomst/ en van bloede zijn. (schijn/
k' Had deernis met de man/ mits ick hem zach verlooren/
Want t'scheen hy tot zo groot onluck niet was ghebooren.
Noran. Wat gaeft ghy hem? por. Helaes/ alleenlijck een reael.
Een Hertochdom had ick ghegheven t'eenemael
Waer t' Hertochdom alleen gheweest in mijne handen.
Noran. Gheeft 't Hertochdom/ en all' d' inkomste van de landen/
Gheeft my alleen uw' liefd'/ betoont my gheen afkeer/

Het

Het Hertochdom ick acht zeer groot/maer uw liefd' meer.
Herto. Ick laet uw' Prins. No. Zo haestich? por. Mits ghy zijt af-
Een baselisk'x ghezicht/helacy/al te yslyck/ (grysselyck
Is my uw' by zyn. Nor. Wat is 't dat mijn Vrouwe zeyden?
Herto. Ick zegh u dat ick ga. Nor. Ick bid u wilt verbeyden.
Waerom is't dat ghy vlucht ghestaegh uyt mijn ghezicht?
Ghy weet hoe dat ick op 't ghetintel uws ooghs licht
Deez' ziele voede/waer om zyt ghy dus afkeerlijck?
Herto. Mits ghy u toonden in uw' spreken te oneerlijck.
Noran. Heb ick u yets missedy? por. Veel meerder als ghy raemdt.
Noran. Ha porcea, helaes/uw' echts plicht niet betaemt
Dus te benev'len 't licht/'t waer reen ghy zulckx afweerden/
Want door uw afgunst ghy mijn zons-licht eclipseerden/
Ha porcea! ghy weet dat ick all' uw onreen/
Gheduldich/en ghelaten/lijdzaem heb gheleen.
Ick bid u wilt te zeer my tot wan-trouw niet terghen/
Te vele g'lijck ghy weet ken men de goeden vergen/
Uyt all' uw doent blijckt wel ghy my gheen liefde draeght/
Niet isser/ick bevind/dat u in my behaeght:
Te meer dat ick u smeeck/te minder ghy my achten/
Helaes/ick zie hoe dat ghestaegh in uw gedachten
Uw eerste liefd' noch heerscht/en dat uw echte man
De minste neyghingh van uw liefd' niet hebben kan.
Ick bid u Hertoginne gaet in uw ghewteten
Die u ghebieden sal die liefde te vergheten.
Me-Vrouwe denckt dat ghy door d'echt mijn eyghen bent.
Herto. Het blyct dat ghy de kracht van liefds natuur niet kent.
Noran. Hoe zeyt myn lief? por. Wien zeyt dat ick u niet beminne?
Noran. Helacy/door uw doenten ic het zelfs bevinne.
Herto. Noch meer 't uw blijcken zal. No. Wat spreeckt ghy binnens mont?
Herto. Dat ghy door u ghespreck myn herte vinnich wond/
Noran. Noch feller wondt hebt ghy/helaes myn hert ghegheven.
Porce. U lieven zal ick nimmer duurende myn leven.
Noran. Wat antwoort ghy/my lief? por. Dat ghy u zelfs bedrieght.
Noran. Ach/of God gave dat mijn zegghen u belieght.
Porce. Ghy treft de waerheyt recht. No. Wat is mijn Vrouwēs zeggē/
Porce. Dat onder misvertrouw ken gheen goet oordeel legghen.
Noran. Het geen ick daed'lijck vind/moet immer zyn ghelooft.
Porce. Wantrouw/en jalousy/de rust uws herte rooft.
Noran. Een Tant'lus ghy my maeckt/'k heb zonder te ghenieten.
Porce. Mijn meeste vreughde is dat ick zie uw verdrieten.
Noran. 'k En hoor uw antwoort niet. po. 't Schynt ghy niet hoorē wilt.
Ach schrickelijck ghezicht/waer door myn herte trilt.
Noran. Ach mocht ick hooren yets tot licht'nis myns bezwaeren.
porce. Veel eerder zult ghy hooren bitt're droeve maeren.

Dienaer

DIENAER.

Diena. Ghenaed'ghe Heer/de Valcken alle zijn ghereed,
Noran. En d'Honden? Di. Zeven koppel. No. Gaet mijn Enghel meed:
Herto. Na ander jacht ick lust/'k en heb geen lust te jaghen.
My lust te jaghen nae het gheen u zal mishaghen.
Noran. Zo jaegh ick dan alleen/ om zien wiens vlucht is meest/
De snelle Valcken/of ghedachten van myn gheest.
Ick laet u in bedenckinghs-wick van uw ghedachten. binnen,
Herto. Wijl dat ick na 't ghenieten van myn lust zal trachten.
Gaet wreden Hertoch/ gaet/ uw af zyn is myn vreughd.
D'Hertoch Astolfo nu ghenieten zal de jeughd/
En lentens-bloeyzel/van dit Lichaem/ als zyn eyghen,
Vermits mijn hert/en ziel/ alleenlijck na hem neyghen.
Het is Astolfo die mijn herte heeft gheboeydt/
En d'Hertogh van Milaenen, Porcea versoeyt.
Het was mijn Vader die tot d' Echt my heeft ghedwonghen/
Maer d'oude liefd zal nimmer my zijn afghedrongen:
De Echt stelt my gheen wet / de Echt my niet belet
Te lieven waer ick eerst mijn liefde had ghezet.
De liefds natuur en kunnen Menschen niet verkrachten/
Waer over dat van my geen liefd is te verwachten.
Mijn Vader maeckten my onwillich zijne Vrouw/
Maer nimmer nieticht hy mijn oude liefdens trouw.
Dus Ouders met voordacht voor dit gheweld wilt schuwen/
En uwe kind'ren teghens wille niet upthuwen.

RICARDO.

Me-Vrouw. Po. Wat is 't Ricardo? Ric. D'Hertogh u verwacht.
Herto. Waer is Astolfo? Ric. After 't Hof hy u verwacht.
Porce. Zo is 't tijd dat ick gae. Ric. En zonder te vertoeven.
Porce, Myn vreuchde die begint/ en Norandyns bedroeven. Beyde bin.

d' Hertoch van MANTUA, FABRICIO,

Mantua. Uw komste is my lief/ wat maeren brenght ghy meed?
Fabri. Het Coninghrijck Milaenen is vol twist/ onvreed/
Gheraes/en ongheneucht. Man. 't Verdriet my u te hooren.
Fabri. Zo 't niet en wert verzien zy allen gaen verlooren.
Mantu. Ghy weet myn Dochters huwlijck zeker is/en wis/
En na ons beyder wensch de Echt besloten is.
Ferrara heeft ghefaelt/het huwelijck hem misten/

Ick

Ick hebt besloten voor men 't openlijcke wisten.
Het Vaderlijck ghebodt kost zy niet weder-staen/
De echtingh is ghescheit ten ken niet zijn ontdaen.
Het Huw'lijck is beschickt/ tis nu zo 't oock moet blyven:
Laet d'Hertogh van Ferrara vruchteloos nu strijven.
Fabri. Ick bid uw Hooghept/my eerbiedelijck toelaet/
Om d'oorzaeck te verklaren van mijn Ambassaet.

HOF-MEESTER.

Ghenaed'ghe Heer/ qua-maer! ja qualijck te ghelooven?
Men vind heur niet/ helaes/ z' is wech/en niet ten Hove.
Mantu. Wien mistmen? HOF. D' Hertoginn'/ het Hof is vol oproert.
Mantu. Waer is zy? HOF. 't Is Ferraer die heeft heur wech ghevoert/
Vervoert/en zijn ghevlucht.ach Hemel wat 's u wille!
Mantu, Mijn Dochter my ontvoert! helaes/ ick voel ghetrille
In dees verbaesde borst/op-me wat raed !wat raed!
Hof-M. Uw Hooghepdt niet vertoeft/ in naerstichepdt bestaet
De raed voor,t ongeluck. MAN. 'kZweer my van hem te wreken,
Fabri, Gheen tydt en is t om van myn Ambassaet te spreken. Al.b.

NORANDINO, DIENAER, in Iagerskledingh

Noran. Waer nam de Valck zyn vlucht? DI. Hy was gants uyt mijn oog.
Zijn vlucht ghenad'ghe Heer/docht my/die was te hoogh.
Noran. Waer zijn de eed'len/en mijn dienaers al gebleven?
Diena. In 't Elsen bosch. NOR. Hoe woestich mijn gedachten sweven/
Vertreckt/laet my alleen/op dat ick hier mijn klacht
Wtbarsten doe/door wreed ghespoock van mijn ghedacht.
Ghedachten/ laes te bitter in mijn hers'nen spelen!
Ha redeloos ghediert/staeckt u gheneuch'lijck quelen!
Stilt beecken uw gheruys/maer klaegh'lijck murmureert/
Door Norandyns ghewen/die hert en ziel upt teert.
Ha Porcea! ghy wreede/wreedste aller Vrouwen:
Wat porden Norandyn een anders lief te trouwen?
't Is waer ick ben ghetrout/heur echt gheen liefde teelt/
Vermits zy trouwlijck ooght op 't eerst gheliefde beeldt.
Diena. Ghenaed ghe Heer de liefd'zal metter tydt wel komen.
Noran. De oude liefde heeft heur hert gantsch in ghenomen.
Helaes/ de liefde die na 't echten komen moet
Ghevaerlijck is/vermits de eerste liefde wroet
Noch grondich in het hert/onluckich is de echte
Die zonder liefd' ghescheit/wy doen de echt onrechte/
Te echten zonder liefd'/d'echt brenght de liefde niet/
Maer liefde teelt de echt/dus zo de echt ghescheit
Waer gheene liefde is/daer machmen haet wel vrezen:

 Ver-

Vermidts de liefd' wil vry/en niet ghedwonghen wezen.
Ferrara heeft heur liefd/ick lacy/heb heur haet.
Ick achten t' Echten luck/ maer 't is bedroefde staet.

Dienaer. Ghenad'ghe Heer de vrouwen lichtelijck verkeeren,

Norandin. En vaeken ken de liefde meer en meer vermeeren.

Dienaer. 't Vermindert wel zomtyts. Nor. De heur vergroten zal.
Want liefde acht veel meer de liefd' die liefde stal.
Als die rechtvaerdich is/ Ervaeringh doet ons leeren/
Het gheen onwetlijck is wy aldergraegst begeeren.
Men wil niet 't gheen men moet / na het verboon men haeckt/
't Zyn wetten die de liefde zelven heeft ghemaeckt.
't Zyn wetten waer de reen in 't minsten niet en ghelden.
't Zyn wetten die de liefde voor de lievers stelden.
't Zyn wetten die ghemaeckt zijn door kracht van natuur/
Waer neyghingh heerscht / en liefde zelven staet aen 't stuur.

Dienaer. Ghenad'ghe Heer ghebruyckt de minne dan gheen reden?

Norandin. De reden en de liefde immer woedich streden.

D'Hertoch van MANTUA, HOFMEESTER, ende andere volghers-dienaers.

Mantua. Ferrara spoeyden zich/wy quamen hier te spa.

Hof-me. Mijns oordeels is het vruchtloos hem te volgen nae.
Want die met vreese vlucht/en wil geen tijdt verquissen!

Mantua. Dus is 't geen wonder dat wy in ons hope missen.
Daer zie ick Norandyn, och Hertoch! droeve maer.

Norandin. Wat isser Prins? wat is 't? MAN. 'k verschrick voor 't openbaer.

Hof-M. Het onluck is te groot. Nor. Wat is u doch ervaren?

Mantua. Meer als ick ken zeggen. Nor. Wilt het my doch verklaeren.

Mantua. Om duysteren het licht van ons verwachte vreughd.

Norandin. Ick bid u deelt my meed'/'t zy vreugt of ongeneught.

Mantua. Mijn dochter is gevlucht met d' Hertogh van Ferrare,

Norandin. Ach alderdroefste maer! onlijdelijck beswaere.
Scheurt Hemelen! splyt aerd. Hof. Mijn Heer misdoet u niet.

Mantua. Het leven ben ick wars mits mijn benaut verdriet.

Norandin. Ach Hertogh watte rampen ons nu overkomen!
En werwaerts heeft Ferrara nu zijn wegh ghenomen?

Mantua. Men weet niet waer. Nor. Helacy/d' Hertogin gevlucht!
Dit is het onluck daer ick langh voor heb geducht/
Wraeck Hemel/Hemel wraeck. Man. 't Is reden dat wy 't wreken
Aen heur/die d' Heyl'ghe echt door minne lust durft breken.
Bemorssende mijn eer/en Princelicke naem.

Norandin. Zy rovende mijn eer/en glory van mijn faem.
Met dees verstaelde klingh recht ick my aen heur bloede/
Al kostent my mijn leven/'t geen ic ben doch moede.

Heer

Heer Vader tijdt verlies en dient voor alle niet/
Ondoen en kenmen niet het geen eens is gheschiet.
Gaet ghy de Zuyden wech/en ick sal 't Noorden soecken/
En ghy na 't Oost/en West/op dat de landens hoecken
Voorzichtich zijn bezet. Man. Mijn tooren is soo groot.
Dat ick u zweer/zoo ghy my Porcea brengt dood:
Vermits dit ongelijck my nae de wraeck doet haecken:
Dat ick u erfghenaem mijns Hertochdoms sal maken.

Norandin. 'k Aenvaerde u belof t/de dood ick Porcea zweer/
Vermits zy rooft u faem/mijn fame/en mijn eer.

Mantua. Die voor de Heyl'ghe echt de minne durst verkiezen/
Ick gae mijn zoon. Nor. En ick om geen tijt te verliesen.

FABRICIO.

Zijt Prince wel ghemoedt. Nor. Fabricio zijt ghy 't?

Fabricio, Ghenaed'ghe Heer ick weet het onluck vande tijdt
Belet my om te seggen 't geen my hier deed komen.

Norandin, Ick bid u spreeckt vrymoedigh sonder yets te schromen.
Doch yets my is gemoet/het welck mijn eer gheraeckt.
En g'lijck een yeder nae de wraeck rechtvaerdigh haeckt
Belet my nu de tijd om breed met u te spreken.

Fabricio, God gave Heer/dat ick u oneer mochte wreken:

Norandin. Ick danck Fabricio zeer/wilt ghy my zijn ghetrouw:

Fabricio, Mijn bloed en leven ick u Hooghheyt waerdigh houw.

Norandin, Fabricio op wegh wy breeder sullen spreken.

Fabricio, Mijns trouheydt sal u Hooghheydt vinden 't ware teecken. Binnen.

ASTOLFO, PORCEA.

Astolfo, Ha porcea! wy zijn in 't Hertochdom ghekomen/
Ferraraes glorij zwaypt: por. De tijdt was waer genomen.

Astolfo, En hebben onse wensch die graegh'lijck was verwacht.

Hertogin. Geluckiger ick dese vreuchde uure acht
Als of de Werelts scepter porcea was ghegheven.

Astolfo. Vermits wy na onz' lust in minne lusten leven/
Genietende 't verweende licht uws oogens licht.

Hertog. Gelijck mijn siel verquickt door 't ziele aes ghesicht
Vws by zijns/als de ax waer op mijn sinnen draeyen.

Astolfo, En gheen toeval en zal d' eenziel'ghe grif verschapen.

Hertog: Niet scheyden voor dit lichaem daeldt in zijne graf.

Astolfo. En nimmer breken sal de trouw die ick u gaf.

Hertog. Astolfo, waerde Prins stantvast ghy my sult vinden.

Astolfo. Vw' daden recht betoonen dat ghy my beminden.

Hertog. En trouw beminnen sal so langh my leven duurt,

Astolfo. De liefd tot danckbaerheyt mijn wille willigh stuurt.

Herto. Geen danckbaerheyt ick eyſch/ghy zijt mijn liefde waerdigh.

Astol. Och neen Pꝛinces/in danck zult ghy my vinden vaerdigh.

Herto. Ick lieve zonder dat ick danck van u verwacht.

Astol, De danckbaerheyt betoont dat ick uw liefde acht.

Herto. Die om de danck yets gheeft die gheeft om yets te winnen.

Astol. Nochtans om weerliefd' wy het lieven eerſt beginnen.

Herto. Weerliefd' en is gheen danck/recht anders is 't van aerd.

Astol. Ick bid u dat ghy my uw meningh dan verklaert.

Herto. Weerliefd' is liefdens loon/en danck en is gheen loningh.

Astol. Met recht ghy het houd ſtaende/dooꝛ u reens betoningh.

Herto. Mijn weerliefd' is geen danck g'lijck oock uw' liefd' niet is.
Zo dat ick gheenzins in mijn vooꝛ'ghe ooꝛdeel mis.

Astol. Wat is 't dan lief? Por. 't Is keur / zo liefde als weerliefde.

Astol. Zo is 't geluck dat u 't weerlieven/lief/gheliefde

Herto. Acht ghy 't gheluck/zo is 't gheluck : maer my berouwt
Dat ick den Hertoch Norandino heb ghetrout.

Astol. Uw' echte trouwe was ghedwonghen dooꝛ u Vader.

Herto. Helacy/teghen wil ghetrout! wat iſſer quader?

Astol. De echt ſtaet in 't verkies/en niet in dwangs gheweld.

Herto. 't Zy 't echten inde ouders kiezing is gheſtelt.

Astol. Och neen dat ken niet zijn/d' echt zoud zijn recht verliezen.

Herto. Zo dat de echt beſtaet na eygen keurs verkiezen.

Astol: Verkooꝛt ghy my/en niet den Hertoch van Milan?
Onmoogh'lijck dat uw Vad'r u daer toe dwinghen kan.

Herto. 'k Wil eer zijn uw' gheboel als Norandines Vꝛouwe.

Astol. k Wil evenaren/lief/uw trouwe met mijn trouwe.

Herto. Veel grager wil ick zijn met u een Herderin/
Als Norandinos Vꝛouw Milaenze-Hertogin.

Astol. Na porcea uw liefd' wil ick met liefd' vergheldeu.

Herto, Ghy ziet dat ick mijn eere aen een zijde ſtelden/
En Mantua verliet/vergeet mijn echte ſtaet/
Mits ick Aſtolfo lief/ en Norandino haet/
't Is waer ick was ghetrout/hy noyt mijn lichaem raeckte.
Het is het bedde die de rechte echte maeckte/
Vereeningh van lichaemen grift de echtens band:
Doch willich ick verliet het lieve Vaderland/
Om t offeren aen u/myn maeghd'lycke Ciraeten:
'k heb Vader/eer/en alles om uw liefd verlaeten:
En grooter is 't ghenoeghen 't geen ick nu bevin/
Als of ick was ghemaeckt de werelds monarchin.

Astol. Ferrays glooꝛy bꝛald/waer yv'rich ick na haeckten/
Mits ghy u van Ferrara Hertoginne maeckten.
Zo Norandino pooght/of dat uw Vader tracht.
Om u t' ontrucken my:myn Hertochdom/en macht/
Hun tart in 't veld te treen/ick waeg mijn bloed/en leven/

Dooꝛ

Voor dat ick my van u/Princesse/zal begheven.

Porce, Den Hemel/ hoed' ons beyd. Ast. Op d' Hemel ick vertrouw.
Milan/en Mantua, ick veel te gh'ringhe houw/
Om my t' ontdwinghen u/zy tonen hun vermoghen/
Ut mijn ghewelt/ en zult ghy nimmer zyn getoghen.
Ferrara zal betonen wien hy was/en is.

porce. Van uw ghetrouheyt Prince houdt ick my ghewis.
Uw Princelycke manhaft zal een yder vreesen.

Astol. Van myn manhaft/Princesse/mooght ghy zeker wesen.

porce. Ghelyck ick zeker ben uws Liefde/all' en al.
Voor ick verander/eer de zon niet lichten zal.

Herto. Laet ons ghenieten dan van onze liefd' de vruchten/
En laeten Norandino zyn verlies bezuchten. Binnen.

Een vertooningh waer *Astolfo, en Porcea* in minne troetlich zyn verzaemt, en verzelt met Cupido.

TWEEDE BEDRYF.

NORANDINO, FABRICIO,

beyde ghelaerst, en gespoort.

Noran. Fabricio verwondert u niet/ dat ick haer
Verbolght heb/ja tot in 't Hertochdom van Ferraer.
Ick zweer/en zwere by 't Orakel vande Goden/
Ick heur verbolghen zal alwaert tot d'Antipoden,
t' Is gheen liefd diet my leyt/'tis toorn die het doet
Om deze trots te wreken aen hun lev'n/en bloed/
De hoon die zy my doen gheen Prinslijck hert ken draghen/
By d'Hemel/dat ick porcea d'uur zal doen beklaeghen
Heurs zinneloos bestaen/'k verbloecke hem/en heur.

fabri. Bezadicht Prins/bedaert/de toorn/en 't verstuer/
Verwoest het zinne-koor. Nor. Gheen redenen my stillen.
Fabricio, dit hert/en deze ziele/t rillen
Alleen'lijck door 't ghedacht, dat ick mijn Vrouw verloor/
Dat porcea Astolf, voor Norandyn verkoor:
't Verwerdt mijn gheests begrip wat hert zoud kunnen lyden?

Fabri. 't Is wijsheyd die zijn ramp ken moedich teghen strijden.

Noran. 't Is zotheyt in een Prins die hoon vergheten kan.

Fabri. Vergeten niet/dan dulden/daer blijckt wijsheyt an.

Noran. Hoe ken ick dulden zo myn d'hooghste hoon geschieden?

Fabri. Het dulden/Prins/nochtans de redenen ghebieden.

Noran. Hier gheiden reden niet/mits 't herte is ontroert.
Fabricio, onz' paerden zyn die wel gevoert?

Fabri. 'k Heb zorgh ghedragen Heer. Nor. Het schynt de leden lusten.

Om

Om onder deze lommer voor een wyl te rusten.
Fabri. De plaets is aenghenaem. Nor. Helaes 't niet wezen ken.
Fabri. Waerom? Nor. Mits ick in 't land van valsch Astolfo ben/
Doch mits de aerde is belommert/g'lyck myn zinnen/
In een bedampte nevel hun beschaduwt binnen
Voeght g'lijck wel by ghelijck/Fabricio, hoe wars
Ben ick mijn leven/mits de over-naere pars
Die deze ziel beknelt. Fabri. De stadighe voorbeelden/
Ghenaed ghe Heer/noch meerder zwaerheyt in u teelden
Noran. Voor ick daer geen gedruys. Fa. Mijn Heer daer komen lien.
Noran, Zijt stil tot dat wy zien wat datter zal gheschien.

OCTAVIO, ORATIO, CLAUDIO, TVLIO.

Octav. Verraders/drochgen/fielten/wat is uw bestaen?
Orati. Doorsteeckt hem. Oct. Om wat reen? wat heb ick u misdaen?
Drie teghen een/Helaes! Cla. De dood blijft wel verholen.
Octav. Is 't niet ghenoegh dat ghy mijn Vrouw my hebt ontstolen?
Noran. Fabricio 't is tijd 't zijn roovers zo ick meen.
Wat reden hebt ghy drie op deze man alleen?
Fabri. Struyck-roovers/guyten/zwicht/of kosten zalt uw leven.

Norandino, en Fabricio, al vechtende verjagen Oratio, Claudio, en Tulio, en dringhen binnen, Zoo dat Octavio alleen op 't tooneel blyft.

Octav. Ach wat gheluck dat ick door deez twee was verlost/
't Waer door 't onzet van hun 't had 't leven my ghekost.
Gheluckigh was de uur dat ick deez Heeren vonde/
't Was d'Hemel die my deez ontzettinghe hier zonde:
Dus draeght den Hemel zorgh/in onze grootste nood/
Behoedende het leven voor verraste dood.

FABRICIO.

't Gheboefte is gheblucht. Oct. Hoe zal ick kunnen loonen
De onverdiende weldaet die ghy twee my toonden?
Ick bid u zeght my d' oorzaeck van dit ongheluck.
fabri. Zeer garen zal ick u verhaelen 't wreede stuck.
Octav. Dees fielten die ghy zaegt/moedwillichlyc betrachten/
En pooghden om myn Echte Vrouwe te verkrachten/
Ten waer ick 't had belet. Fab. Dit is kracht en gheweld.
Octav. Daer over heb ick my daer teghen oock ghestelt.
fabri, Wat luyden zijn 't? Oct. Helaes/ick acht hun Ferrarezen/
Die g'lijck hun Hertoch is/Vrou-rovers willen wezen.

Gelyck

Ghelijck de Prins gaet voor/zo volcht oock d' onderdaen/
Zy volghen gh'lijck de Hertoch hun heeft voor gegaen.
fabri. Want g'lijck de oude zinghen pieyen all' de Jonghen.
Octav. Astolfo, Norandyn zijn Vrou heeft afghedronghen.
fabri. Is't moogh'lijck? zoudmen van Astolfo zulckx vermoen?
Octav. Al wat de Princen dencken durven zy oock doen.
fabri. Zijn Princen zo verwoest? Oct. De woestheyt wy bevinden.
fabri. De Hertoginn' te vooren moog h'lijck hem beminden.
Ick acht zy zonder liefd Norandyn heeft getrout.
Octav Het was heur Vaders wil/het geen hem nu berout.
De Vrouwen willen niet tot d' Echte zijn ghedronghen/
De Echt mislucht ghewis als d'Ouders kind'ren dwonghen,
De giericheyt ooght steets op d'alderhooghste staet/
En die de Vader lieft/de Dochter moogh'lijck haet.
De eyghen zinn'lijckheyt die heerscht in alle Vrouwen.
De Echte zonder liefde ken geen trouwe houwen/
Want waer de afkeer is daer is de Echt te niet/
't Geen wy in d' Hertoginne zaghen/vaeck gheschiet.
Den ouden Hertoch heeft zich zelven gantsch bedroghen.
fabri. Ghelooven moetmen 't gheen wy daedlijck zien voor ooghen.
Doch porcea heur zelven meest bedroghen heeft/
Heur eere is gheschent de dagen die zy leeft.
Octav. Dat inzicht heeft zy niet/de lusten heur verblinden/
Want zinneloos zy zijn die dartelijck beminden/
De re'en-beraed is t'zoeck als minnens-vlamme blaeckt:
Mits dat de geyle lust/na lusts-verzadingh haeckt.
En meer in Vrouwen als in ons. Fab. Waeromme?
Octav. Mits hun verstanden zijn veel/armer/laf/en domme/
Ja zien niet verder als de minne schichte streckt/
En tobb'len zo verwoest tot dat hun droom ontwreckt.
Doch zo ick Norandynens doente over wicke/
Heeft Norandyn zich zelfs gebrocht in deze stricke/
Bewust was 't hem dat zy Astolfo had bezind/
En porcea oock van Astolf was weer-bemind/
Ja dat zy tegen wil met hem in d'echt verzaemden/
Deez doent in gheender wys een wyse Prins betaemden.
Hoe wel heur Vader met geweld tot d'echt heur dreef/
Dat noch Astolfys liefde in heur herte bleef.
fabri. Nochtans was zy verbonden gantsch hem te verlaten/
En heur getroude Prins zo vinnich niet te haten,
Octav. Zo waent ghy dat de echt all' ander minne staeckt.
Maer weet ghy wel hoe dat een yder grager haeckt
Nae 't geen onwetlijck is dit's ons natuure nader.
fabri, Waer sproot dit uyt? Oct. Helaes van onsen eersten Vader,
De erf-zond hanght ons aen/gelijck wy daeghlijcx sien/
Ja dat wy graeger na ondeughd als deughde vlien/

De vleeschelijcke lusten ken ons zo verleyden;
Dat wy van redens stuur onredelijcke scheyden/
En hollen uyt het spoor van deughdens voor-beraed/
Ja zien de doling niet voor dat het is te laet.
De bitt're na-smaeck doet 't beginne wel beklaghen/
Maer 't eynd/helacy/moet de bitt're lasten dragen.
Het zoet verkeert in gal, de vreughde in verdriet/
't Geen datmen na bevind/men niet te voren ziet.

fabri. Hertoch Astolfo vrees ick zal zijn doent beklaegen.

Octav. Gemeenlijc wy de straffe aen mis doenders zagen.
Ick bid u Heere zegt my/ zo men 't weten mach/
Wat edelman het is/die ick hier by u zach?

fabri. Een vreemdeling geboren/edel van geslachte.

Octav. Zyn weldaed nimmer ick en roye uyt ghedachte.

fabri. Om zien Astolfo wy 't zaem quamen van Milaen.

Octav. Met Valcken is den Hertogh nu ter iacht gegaen/
Niet veer hy is van hier FAB. Zo zal ick van u scheyden/
Op dat myn meed-ghezel te lang niet zoud verbeyden.

Octav. Heer ick geleyde u FAB. t'Is noodeloos myn Heer.

Octav. Meer ick u waerdich acht voor all'd'ontfangen eer.

ASTOLFO komende vande Jacht, met ORATIO, en TVLIO.

Astol. Struyck-rovers in myn land? 't is qualijck te gelooven.

Ora. Ja die all' u ghemeente dere lijck berooven.

Astol. En hoe veel int ghetal? Ora. Twee ick te samen vond.
En hebben my/helaes/dus wreedelijck gewond.

wert stil ge zeyt. Zeght ghy gelijck ick zegh Tul. 'k Zal zeggen gelijck ghy zeyden.
Ghenaed'ghe Heer/en voor de sielten van ons scheyden/
My lieten oock ghequetst/hoe zeere dat ick weeck.

Ora. Ick zweere dat ick my van deze drochghen wreeck.

Astol. t'Is raedzaem datmen stelt goe wacht in alle hoecken.
Het gantsche Hertochdom ick laeten zal door-zoecken.

Ricardo brenghende *Norandyno* ghevanghen, doch laet hem binnen, tot dat het tyt is.

Ricar. Ick brengh'uw Hoogheyt/Heer/de heugelijckste maer.

Astol. Wat is 't Ricardo? Ric. Heer/uw vyand. As. Ken 't zyn waer?

Ricar. De Hertoch Norandyno. As. Hebt ghy hem ghekreghen?

Rica. En onder schijn of hy beroofden 's Heeren weghen.
Waer Tulio, en Oratio hebben van ghezeyt/
Hy komt ghedesguyzeert/verandert van habyt/
Vervolghend'd'Hertogin/die hem is afghenomen/
Uw Hoogheydt ken nu aen de wraeck uws vyands komen/
En onder deckzel hy de weghen heeft berooft/

Ick

Astol. 'Ick veynsden dat ick hem niet kenden/'t geen hy g'looft.
Zo zal ick veynzen oock/oock 't voorneem te beleggHen.
Ricardo brenght hem hier/om hoor'n wat hy zal zeggen. R. bin.
Ach Hemel wat gheluck dat ick my wreken kan.
Want voor een rover tast ick hem aent leven an.

Ricardo brenght *Norandyno* ghebonden als een ghevanghen.

Ricardo. Hier is de dief/ die zijn moed-wille heeft bedreven.
Astol. Ick zweer u dat ick hem zal straffen aen zijn leven/
Die Ferrarezen roofden onder myn gebied.
Norandin. Steeltmen te Mantua/en waerom hier oock niet?
Astol. Is 't steelen daer ghemeen: zo zynder dan gheen wetten.
Norandin. Vaeck breken die de wetten/ die de wetten zetten.
Astol. Breeckt d'Hertoch wetten? dat 's onredelijck bestaen.
Norandin. Den Hertoch niet/maer 't werd door anderen ghedaen.
Astol. Die boozen niet en straft/en is niet te beklaghen.
Norandin. De die ven stelen door zeer listelijcke laghen.
Astol. Men vind nochtans wel straf voor zulcke dieven hier.
Norandin. Voor lievers-dieven vindmen gheenen Officier:
Maer wel voor and'ren/'t zy hoe quaet/ hoe boos/hoe snoode/
Dan met de lievers-dieven midd'len zy zeer noode/
Vermits deez' drochgen zijn te overgeven veus.
Astol. Dees dief/Ricard, zo 't schijnt die moet zijn amoreus:
Zeer wel is hy ghemaeckt van lichaem/en van wezen/
Al is zijn doente boos/'t lichaem moet zyn ghepresen.
Norandin Zo isser noch yets goets. Ast. Het lichaem is niet quaet.
Norandin. Zo is die Vrouwe quaet die 't goet Lichaem verlaet.
Astol. Een minnaer-dief! wat nieuws/ Ricardo, dit is wonder.
Norandin. Want onder deze kleden schuyld een Hertoch onder.
Astol. Maer wien verliet u doch? No. Een trouweloozе Vrou.
Die vegghe. Ast. Voor de dief wis ick u zelven hou.
En in deez' booze doent' quaet-aerdighen volherden.
Norandin. Niet quaet ken 't zyn zo Hertochs zelven dieven werden.
Ricardo. Hy met uw Hooghe yt schemt. As. Hy moet zijn van Milaen.
Norandin. 't Is goet dat schempich spreken hier ken zijn verstaen.
Tulio. Van zyn boosaerd'ghe hert geeft hy het rechte teken/
De wond' die hy my gaf wensch ick aen hem te wreken.
Astol. Aen 't leven straf ick hem/leydt hem ghevangen voort.
Norandin Van wreder ongheluck noyt niemant heeft ghehoort.

RICARDO, en OCTAVIO leyden hem ghevanghen binnen.

Astol. Wat haet in Vrouwen werckt dat zal ick nu bevinden/
Laet zy hem sterven/ wis is 't dat z' hem noyt beminden. Binnen

Wat ick in myn hert ghevoele
Hoe ick in nadenckingh woele,
Porcea alleene weet,
Hoe ick 't all' wil teghen stryden,
Het ghemoed en ken niet lyden
Dat ick *Norandyn* vergheet.
Echtelijcke ick hem trouden,
't Gheen myn naderhant berouden,
Door myn Vaders strickt ghebiedt,
Beurden, lacy, deze echte,
My ghemoeten groot onrechte,
Mits 't door dwanghe is gheschiet.
D'Echte was my opghedronghen,
Tot de Echt was ick ghedwonghen,
Doch bleef in myn liefde vry,
't Lichaem blyven moet zyn eyghen,
Doch tot hem ick niet ken neyghen,
Dies ick leef in slaverny.
In verwoeste razernye,
Door myn Vaders tyrannye
Ick in quelle blyf verwert,
Voor myn Echten ick hem houwe,
Want ben *Norandinos* Vrouwe,
Maer *Astolfo* in myn hert.
Want *Astolfo* ick beminne,
Liefd' tot *Norandyn* 'k niet vinne,
Waer mijn liefde eerst op viel,
En die liefd zal niet verkeeren,
Maer noch meer, en meer vermeeren,
Mits ick draegh hem in myn ziel.
't Gheen my niemant ken beletten,
Want ick volghe liefdens wetten,
Die de Aerdsche doen te niet,
Zo myn Vader my verkrachten,
Waerom zoud' ick d'Echte achten

Zo t' onrechte is gheſchiet?
D'Hemel alle Echten maeckten,
So ick na de Echt niet haeckten,
D'Hemel wiſt wel myn ghemoed,
Alle opgedronghen eeden
Diemen door ghewelden deden,
Kunnen nimmer wezen goed,
D'Ouders die hun kind'ren dwinghen,
En de Echte op hun dringhen,
Syn tyrannen inder daed,
Laet ick alle Ouders leeren,
Dat zy nimmermeer begheeren,
D'Echte die de Dochter haet,

De STADTHOUDER van Ferrara

Stadt. Me-Vrouw/ zyn Hoogheydt is ghekomen vande Jacht.
Porce. Met groot verlanghen heb ick nae de Prins verwaght.
En was de prope goed? Sta. Een wilt 't welck is afgryz'lijck,
Porce. Hoe? zyn int Hertochdom de monſteren zo yſlijck?
Stad. Een Tygher/doch hy ſpreeckt. Por. Dit ken ick niet verſtaen.
Stad. 't Is hy die in het boſch ſtruyck-rovingh heeft ghedaen/
En rechtelijck behoort gheſtraft te zijn aen 't leven/
Doch 't vonnis/'t zy hoe 't zy/ uw Hoogheyt hem zal gheven.
Den Hertogh zulckx ghebied. Por. Die voeght een Vrouwe niet.
Stad. Zijn Hoogheyt wil het oordeel door Me-Vrouw geſchiet.
Herto. Brenght uw ghevangen hier. St. b. Hier moet yets ſchuylen onder.
Zal ick het vonnis gheven/'t is yets vreemds/en wonder.

Ricardo, en *Oratio*, en *Tulio*, met een *Schrijver*,
brengen NORANDINO gevaughen.

Ricar. Me-Vrouw/hier is de rover. Por. Hemel/ken dit zijn?
Want zie ick recht zo is 't den Hertoch Norandyn.
Ach hoe mijn hert verſchrickt! Noran. Dit is mijn vyandinne/
Die d'Echte heeft gheſchent door ſichtelijcke minne.
Porce. 't Is tyd dat ick my wreeck nu 't luck my tijt verleent.
Noran. Mijn ramp/helaey/ mach met reden zijn beweent.
'k Zie dat zy is verſchrickt/ doch zal my niet ontdecken.
Porce. Tot wraeck/en vinn'ghe wraeck/all' mijn begheerten ſtrecken.
'k Vergheet mijn Echte trouw. Wat leydmen hem te laſt?
Orati. Dat hy op 's Heeren wegh de li'ens heeft aenghetaſt/
Gheplundert/en vermoort/ want ick heb zulckx bevonden.

Hy was 't/Me-vrouwe/ die my doodelijcke wonden.
Dit is den dief/die zelfs zich brocht in deze pijn.
Porce. Een dief ? 't mach zijn een dief/doch geen dief na de schijn.
Struyck-rovers zelden komen in zo goede kleden.
Noran, En 't gheen men my nu doet is buyten alle reden.
Want onrechtveerdich lyd ick dit verdriet/en druck.
Tulio. Hoe? zeght ghy onrechtvaerdich? Nor. 't Was myn ongeluck.
Met reden ick my voor de ongheluckichst' houwe.
porce, Wie 's oorzaeck uws onluck? Nor. Een trouwelooze Vrouwe.
Porce. Een Vrou? N. Een Vrou. P. Een Vrou? zijn Vrouwen nu zo boos?
Noran. Meneedich/valsch/ontrouw/archlistich/schalck/en loos.
Int Vrouwelijcke rey/helaes/is veel verander/
Ja dat zy wiss'len d' eene Hertoch voor den ander.
porce. 't Schijnt ghy van alles weet. Noran. Mits ick het so bevonde.
porce. 't Is wonder ghy tot stelen u begeven konde.
Noran. Mits ick bestolen was/ick nae 't weer-stelen zach.
porce. Hoe? die bestolen is niet weerom stelen mach.
Orati. Had ick bestolen u 't geen ghy weerom woud' rooven?
Me-vrouwe 't geen hy zeyd en machmen niet geloeven.
Noran, Noch minder u gelooven/want ghy waerheyt spaert.
Ora. Vw daden door mijn wonden blijck'lijck zijn verklaert.
Tulio. Wy twee getuygen zijn van uwe boose daden.
porce. En Princens ampte is te straffen alle quaden.
Noran. Ken die Prins straffen wel/die selver straf is waert?
Ora. 't Is wonder dat u Hoogheyd lijd zijn zott'ghe aerdt.
Tulio. Me-vrou geeft vonnis/laet de fielt zijn doen beklaghen.
porce. Vertreckt en laet my eerst hem grondigh ondervragen.

Octavio, Tulio, *met de Schryver binnen*, Porcea *blyft met* Norandino *op 't Tooneel.*

porce. Ick veynsden Norandyn, ick sie wel dat ghy 't zijt,
Noran. En dat de droefheyt schuylden onder dit habyt.
porce. De oorsaeck zijt ghy zelfs/ mits ick u noyt beminden.
Noran. Liet ghy u sonder liefde in de echte binden?
Waerom/ha wreede Vrou ! zyt ghy met my vereent?
't Was valscheydt sulcks te doen zo ghy 't niet hebt gemeent.
Verbondt ghy my in d' echt om dat ghy die sout breken?
Of deed ghy 't om te vinniger u te moghen wreken?
porcea. Rechtveerdig is mijn wraec. Nor. Schaemt u van zulken woort.
porcea. 't Was sott'lick Norandino dat ghy my verkoort.
Noran. Noch zottelicker was 't dat ghy u hebt ver bonden/
Doch u lichtvaerde aerdt wert dadelijck bevonden.
Ha Porcea! Hoe moed steeds wroegen u gemoed/
Ghy wurgt u Vader s eer/beschandtvleckt al u bloedt/
Ha snoode Hertogin ! was 't soeck de afterdochte/

Dat

Dat ghy de echt mis deed en na uw lusten zochte?
Ick die u heb gelieft/ en achten u zo waerd/
So hoogh/zoo seer/dat op de omring vande aerd
Geen heugelicker licht mijn ziele opt belichte/
Als 't aengenaem geslicker van uw' oogs gesichte:
Ghezicht/ waer in ick zach mijn hert en zielens son.
Ghezicht waer in ick all' mijn werelts glory von.
Ghezicht/waer op ick voeden Norandines leven/
En/lacy/ dit is 't loon dat ghy my hebt gheheven.
Ha Neroniste Vrouw! was op de lust u doel?
Verliet u echte bed/en werd een anders boel!
Fy Porcea! slavinne van u vleesche lusten!
Helaes/den Hertoch nu in woelende onrusten/
Al quijnende upt-teert uw Vader het verdriet/
't Welck door u nickers doent/men in hem lacy siet/
Een marmer hert beweeght. Por, Dees schrickelijcke plaghen.
Moet hy en ghy te zaem ghedueldelijcke dragen:
Dus niemand quam in last hy brocht zich zelfs daer in.
Noran. 't Was uw baldaed'ge lust/'t was u vervloeckte min/
Herto. Swijght Norandyn, vermidts ghy zijt in mijn ghebieden.
Noran Rechtvaerd'ghe Hemel/kunt ghy la ten dit geschieden?
k Sie dat rechtvaerdicheydt met bigghel-tranen schreyt/
't Geen Tulio, met Oratio, my te laste leydt
Is valsch en met voordacht ick my niet wond' ondecken.
Herto. Nochtans zal dees beschuldingh als de middel strecken
Om 't leven u te nemen/dit sal zijn mijn wraeck.
Deez' struyck-roof machtich is dat ick u gantsch verzaeck.
Noran. Verzaeckt was ick voor dees. Por. En nu meer als te vooren.
Eerst ghy verloort uw Vrouw/nu is uw eer verlooren.
Verliest het leven voort:soo ben ick gantsch bevrijt.
Mits ghy met struyckroov'rye wel beschuldich zijt.
Noran Hoe dat? ghelooft ghy tgeen men my te laste leggen?
Herto, Met reden ick geloof het geen zy van u seggen.
Noran Beulinne/boose Vrouw/onmogelijck is't gedruldt/
Ick zweer u dat ghy van mijn handen sterven zult.

Hy tracht heur te verwurgen met de koort daer hy mede ghevleugelt was die hy los ruct.

Herto. Verraed/kracht en gewelt. Nor. G'lijc ghy u echt versmoorden/
So zal oock Norandyn uw valsche hert vermoorden.

STADTHOVDER met den zynen,

Herto. Stad-houder helpt/ beziet wat dat dees fielt myn doet.
Stadth: Baldadighen staet ghy nae d'Hertoginnens bloed?
Noran Hoe ken den Hemel noch dees boose Vrouw behoeden!
Wy zien de boosen hebben meer luck als de goeden!

Wat

Stadth. Wat oorſaeck hebt ghy fielt tot deze daed ſoo ſnood?
Noran. Vermids dees valſche vrouwe zelfs verdiend te dood.
Herto. Om dat ick Vonnes over zyn miſdaed woud gheven/
Zo trachten dezen guyt te nemen my het leven.
Stad-houder laet mijn Vonnes zijn in 't werck gheſtelt.
Stadth. Het zal gheſchien Me-vrouw. Nor. Zo doet ghy my gh[e]welt.

De *Stadthouder* met *Norandino*, en dienaers binnen.

OCTAVIO.

Ontfangen weldaed ſpeelt gheſtaegh in mijn ghedachten.
Geen weldaed hy verdient die weldaed niet ken achten/
d'Ondanckbaerheyt is 't ſnootſte 't geen men vind op d' aerdt:
d' Ondanckbaren en is geen druppel waters waerdt.
Den edelman die nu zijn vonnis is gegeven/
Die was 't/die is't/hy was 't die my behoeden 't leven
Hoewel ick hem was vreemt/zijn liefd hy heeft betoont/
En reden iſt dat nu zijn weldaed zy geloont/
Valſch hy beſchuldight is/maer vry van roverijen/
Onnooſelheyt/moet vaecken tyrannie lijen.
Oratio, en Tulio, hebben hem belaſt/
En valſchelijck hem in zijn eere aengetaſt.
,, Door hooſſche Grooten werden klenen dick belogen/
,, En door de valſche tuygen Princen oock bedrogen.
Onz' eeuw' bedurven is/O Hemel wat wy zien!
Wat kender valſcheyt onder deuchden ſchijn geſchien!

STADTHOUDER.

Octavio wat iſſer dat u dus doet klagen?
Octav. Om datmen de onnoſlen wredelick ziet plagen.
Den edelman die nu verweſen is ter dood/
Geſchied geweld/geweld/helacy al te groot!
Stadth. De dood verdienen die die 's Heeren wech berooven.
Octav. Ick bid u Vader wilt van hem dat niet gelooven.
De eelheyt zijnes herts met reen ick hooge heef/
De manhaft zijns gemoets getuychnis ick van geef.
Wat als Oratius met geweld en moedwil trachten
Myn echte Vrouw Margrita ſchand'lijck te verkrachten/
En ick't na mijne plicht verweerden/doen ter tijd/
Heeft dezen Edelman my in 't gevaer bevrijt/
Mits ick was hant gebaer wijl dat zy beyde ſtreven/
Zoo dat dees Edelman my doen behoeden 't leven:
De danckbaerheydt my tot herkenningh dwinghen doet/
Vermits hy om mijn leven waeghden doen zijn bloed/
'k Beweene 't ongeluck waer deez' twee hem in brochten/

Die

Die valschelijck en listich na zijn leven sochten.
Hy u gevangen is en gantsch in u geweld/
Ick bid/Heer Vader dat hy vry mach zijn gesteld/
Stadth. Hoe Zoon? ten ken niet zijn/hy is in mijn bewaere/
Myn leven/en myn goed/ick stelden in ghevaere.
Want wat zyn Hooghheydt wil/dat sal/en moet geschien.
Octav. Laet ons gelyckelyck uyt het Hertochdom oock vlien.
Stadth. Neen zoon/dat mach niet zyn/de zaeck die is te wichtigh:
Te onbedocht ghy spreeckt/uw raed die is te schightigh/
'k Verloor myn middlen gantsch/myn welvaerd en myn eer.
Octav. De landen/goed/en haef/die krygtmen elders weer/
Het leven van dees man/is goed en haven waerdigh.
De danckbaerheyd moet zyn met d' weldaed evenaerdich.
Stadth. Ick acht de danckbaerheyt zeer/maer alles reden heeft.
Octav. 't Is reen datmen om hem alles verlooren geeft.
Stadth. Het geven is zeer licht/maer moeylyck 't weer verkrygen.
Octav, Ick bid u Vader laet de moed u niet ontsyghen.

ASTOLFO, PORCEA, RICARDO

Stadth. Zwygt Soon/den Hertoch komt. Oc. Ick bid laet ons gaen.
Stadth. En ons beraden of het nutbaer is ghedaen. Beyde binnen
Astol. O porcea, ghy hebt my klaere proef gegeven/
Dat geen liefds overblyffsel in u is gebleven.
Tot Norandino, por. Lief/hoe souder liefde zijn
Waer nimmer liefde was/als liefde inde schijn/
Mijn herte was alleen tot uwe liefd gherede/
En rechte liefdens aerd ken lijden niet de tweede/
Hoewel ick was verzaemt met Norandyn in d' echt/
Ick bleef uw eygen/midts ghy had het meeste recht:
Mijn siele draegt u beeldt/laet Norandino sterven/
En met zijn dood wy onse hertens wensch verwerven.
Astol. Ghy selven gaeft het vonnes dat hy sterven moet.
porce. Mits ick met erenst my wil wreken aen zijn bloet/
Geen heugelijcker wraeck ick hebben ken op aerde/
Want ick aen Norandyn niet achte 't leven waerde/
Hoewel ick weet dat hy van roverij is vry/
En al het geen Oratio zeyden/dat hy
Daer van onschuldigh is/doch 't sal deckmantel wesen
Zijns dood/en wy hier na dan hebben niet te vrezen/
Want na zijn dood ick my van hem ontslagen houw/
En wettelyck ick werde dan u echte Vrouw:
Astol. Maer of hy voor zyn dood zich zelven macht ondecken/
En myn Gemeente tot oproerte zo verwrecken/
Hoe zal 't dan zyn verschoont? por. Ick wel verzekert ben.
Dat niemand in Ferrara Norandino ken/

En zo hem zommighe kenden die ons teghen streden/
Wy tonen ons ghewelt/'t welck meer vermach als reden.
Ghy zult ghebien de executie fluckx ghesch iet/
Uw onderdaenen kunnen u beletten niet.
Eens dood/en kennen hem niet we'erom geven 't leven/
Ja houden staen dat hem recht vonnes was ghegheven:
Vermits struyckroverp daer hy meed' is belast.
Rica, Helacy deze doente gheen Princesse past.
Astol. Wat zeyt Ricardo? Ric. Dat her luck u diend na wenschen.
Wie zoud' ghelooven datter zyn zo wrede menschen!

NORANDINO, met een strop om zyn hals de beul hem leydende, verzelt met meer ander dienaers, en de STAT-HOVDER.

Stad. Uw sterf-uur die ghenaeckt 't is tyd u te bereyden/
Om met beken uws zonden vande werld te scheyden/
Den Hemel eyscht berouw/ al zijn uw zonden groot/
Uw God u die vergeeft/hy wil gheen ziel'ge dood/
Lichamelijcke straf/met hertelijck berouwe/
Leet wezen/met ootmoed/en zekerlijck vertrouwe
Op God'lijcke ghenaed/hoe boos uw zond' verviel/
V'haeght God weer door 't berouw/hy lieft dan weer de ziel.
Herto. Het schijnt Astolf u Stadt-houder nu zal preken/
Belachghelijck dat hy het eyndel-baers wil spreken.
Astol. Naet schijnt komt Norandyno gantschlijck niet ontroert.
porce. Hy mooghlijck hoopt het recht niet zal zijn uytge voert,
Scherprechter doet uw ampt/en 't gheen wy u ghe bieden.
Noran. Ha Hemel/lyd ghy Hemel/dat dit zoud' geschieden!
Ick bid u zeght my doch waerom ick sterven zal?
Astol. Hy vraeght de oorzaeck/die de Heere wegh bestal!
Noran. Maer staelt ghy als ick stal. As. Ghy hebt u zelfs vergheten.
Noran. Het gheen ick zegghe all'uw Ferraresen weten.
Astol. Wat stal ick? No. 't Gheen was mijn. As. Zo nam ick dijn/
door mijn/
Noran. Ghy waendent uwen / maer 't was uwen inde schijn.
porce. Vermetelen/ghy raest. No. 'k Heb reden om te razen.
porce. Waent ghy zijn Hoogheyd door uw zotheyt te verbaezen?
Noran. Verbaezen ken hy niet/die reden heeft/noch schaemt.
Stad. Zwijght Rover/zwijgt/ghy spreeckt veel meer als u betaemt.
Noran. Het spreken my betaemt/en hem betaemt het zwijghen.
Stad. 't Is best ghy zwygt/want haest zult ghy uw spreeck-loon crijgen.
Noran. Ha Hertogin bedenckt: bedenckt wel wat ghy doet/
Verwurghden ghy u eer! tracht ghy nu na mijn bloet.
Te trots ghy d' Hemel terght/ ghy zweeft op woeste vlercken/
Den

Den Hemel straffen sal de wreedheyt uwes wercken.
't Is waer myn ongheluck my druckigh overheert/
Het rad van Avontuyren zeer ghezwingh verkeert.
Porce. Waer op spreeckt dese fielt? wat wil hy hier meed' zegghen?
Noran. Het zyn gheheymen die in u verburghen legghen.
Astol. Verklaert ons wat ghy meet. Po. 't Is vreemt ghy na hem hoort.
Waer na vertoeft ghy? gaet flucx met u worging voort.

Zy overromplen hem, en verburghen NORANDINO.

Noran. Astolfo hoort my eerst. Ast. Wat soudmen na u hooren?
Door uwe daden is u leven doch verlooren.
Herto. Laet sterven hem die waerdich was te zijn gedood.
Astol. Nochtans gevoel ick dat de wreedheyt is te groot
Herto. Hoe zeyt mijn lief? Ast. Dat nu ons vreese is ten ende.
Herto. De trouheyt mijnes liefds Astolfo hier door kende.
Astol. Geen meerder proeve kunt ghy uwes trouheyts doen.
Maer wie zou dese wreedheyt in een Vrou vermoen?
Herto. Want zeyt mijn Prins? Ast. Dat ick bevinde uwe trouwe.
Herto. Ghy saegt de trouheyt nu eens Mantuaze Vrouwe.
Astol. De liefd die ghy my draeght die vind ick openbaer.
Za maeckt de koets gereed. Por. Wy rijden na Ferraer. B.bi.
Stadth. Het leven is gevlucht. Scher. 'k Gevoel int minst geen leven.
Stad. De misdaed die hy deed wil d' Hemel hem vergheven.
Scherp. Yets wasser op zijn tongh dat hy uyt spreken wou/
De Hertoginne schijnt een overwreede Vrouw
Mijn ampt ick moste doen/doch 't was een wreed'lijck teken
Dat zy geen tijt en gaf noch voor zijn dood te spreken.
Stadth. Wy moeten doen het geen de Princen ons gebien.
Scherp. En door de Princen ken zomtijts gewelt geschien.
Stadth. Vaeck zijn de onderdanen daer om Princens slaven.
Laet ons beschicken dat het lichaem wert begraven. Alle bin.

Hier moet een vertooningh wezen, waer een Enghel staet met een bloot swaert vechtende tegens de doodt, om te beschermen een onnoosel lam, twelck de Engel behoed.

FABRICIO, uytkomende zeer bedroeft

Ach Hemel wat verdriet! helacy gantsch besturven!
Heeft wrede porcea heur wenschen nu verwurven!
O onrechtvaerd'ge Vrouw! die wreetheyt selven zyt!
Is 't mooglijck dat den Hemel dese snootheyd lijdt?
Bloost d' Aerde niet van schaemt! vermidts zy heeft gedragen

Dees' wreede Vrouw/die wreedste die wy immer zaegen.
Schrickt Hemelicke Zon/beneveld gantsch de aerdt.
Vermidts de menschen zijn uw Hemels licht niet waerdt.
De wereld noyt/helaes/van wreeder stuck en hoorden/
Dat d' Echte Vrouwe durst heur echte man vermoorden/
Vermoorden laes vermoord/vermoordt is Norandyn,
Wy zien helaes/wy zien wat dat de Vrouwen zijn/
Als lust vooghdije heeft/ha Prins waer is uw waerde?
Het leven zy u stal/misgunt u oock de aerde.
Hert-brekende ghesicht/ha Hertoch wat misval/
O stemme/dringt ghy stem/uw droefelijck gheschal
De hooge Polen door/verbreedt daer de ontrouwe
Des snootste creatuur/en alderwreedste Vrouwe/
Ha Tygerin/beulin van uwen echten man!
't Is wonder/dat dit hert de rouwe lijden kan!
Barst hert/vlucht uyt mijn ziel/nu d' Hertogh is verlooren/
Zoudt moog lijck zijn dat d' Hertoch hier toe was gebooren?
Onlijdelick verdriet/de rampen zijn te groot.
Fabricio waer na vertoeft des komst' uws doot.
Vermoorden u uw Vrouw/laet ick dit hert doorsteken.
Hoewel dat dit ghezicht het hert genoegh doet breken.
Hoog-waerde rif/waer in mijn Prince heeft gheleeft/
Zijt ghy ghetuyge dat Fabricio zelven geeft.
De aenghenamen steeck/de heugelijckste wonde/
Op dat een onderdanens trouheyt zy bevonde.

STADTHOUDER

Helaes/wat wilt ghy doen? Fab. 't Geen met hem is gedaen.
Stad. Wilt ghy het waerde leven selven tasten aen?
Misdoed den Hemel niet. Fab. So d' Hemel zy misdeden.
Stad. Fabricio ghy raest/waer vluchten uwe reden?
Fabric. Is 't reden dat ick leef nu d' Hertoch is gedoot?
Ha wreede Hertogin/uw wercken zijn te snood/
't Is d' Hertogh Norandino die ghy ziet verslagen.
Stadth. De Hertoch? Fab. 't is de Hertoch/lacy/te beklagen.
Stadth. Hoe ken 't de Hertoch zyn? Fab. 't Is Norandyn ghewis.
Stadth. Acht dan dat Norandyn den tweeden Laz'rum is.
Norandi. Stadt-houder, nimmer ken ick uwe weldaed loonen.
Fabr. Het blijckt den Hemel nu zijn machte wil betoonen/
Mijn Pinrce wat een vreugt Fabricio nu siet.
Norand. Door desen waerden vriendt is my dees gunst geschiet.
Die inde wurging my zyn weldaedt heeft bewesen/
Fabricio, ick acht dat ick weer ben verresen/

En

En ſo warachtelijck het mach zyn na ghezeyt/
Vermids zijn liefd tot my/zo wijſlyck heeft beleydt/
Dat de Scherprechter hy behendelijck omkochte/
En my niet wurgden als hy my verwurgen mochte.
Stad. Genaed'ge Heer en wilt oock anders niet vermoen/
Maer waert noch niet gedaen/ick zoud noch graechlijck doen.
Vermits ick wiſt u hoogheyts dood was onrechtvaerdigh.
Noran. Mijn Hertochdom ick acht u over dubbel waerdich/
Mits ghy my 't leven gaeſt. Fab. Aen mijne Prins en Heer/
Stadthouder reden iſt ick voor u buyge neer/
Vermids u liefd die ghy zijn hoogheyt openbaerde.
Stad. De dienſte die ick deed acht ick zijn hoogheyt waerde/
Vermids zijn hoogheyd aen mijn Zoon betoonden trouw/
Als Tulio en Oratio trachten hem zijn Vrouw
Door moedwil en geweldt uyt Vleeſchs luſt te ſchofferen/
En zijne echte Vrouwe ſchand'lijck te ont-eeren.
Noran. Stad-houder 't geen ick deed gebood my redens wet/
Het edele gemoed ſeer willichlijck ſich ſet
In eer verweeren van die ongelijck geſchieden.
Stad. Dus mocht u hoogheyt my oock in zijn dienſt gebieden.
Noran. Uw daden blijcken doen de eelheyt uws gemoed.
Stadt. Ontfangen weldaed gaeren zijn verſchuldingh doet.
Genaed'ghe Heer ick bid laet ons van hier vertrecken/
Op dat wy het geheym ons doente niet ondecken/
En op dat dit bedroch mach hebben waerheyds ſchijn/
Zoo moeter yemand in uw plaets begraven zyn.
Noran. En ick treck na Ferrara om myn ramp te wreken/
Stadr. Aſtolfo is uyt vrees nu na de Stadt geweken/
Hy vreeſt het Oorlogh van Mantua en Milaen/
Ver mids hy ſelven weet wat dat hy heeft gedaen/
En in't Kaſteel hy zal hem dadelyck begeven/
Om inde nood hun beyde daer te hoeden 't leven/
Doch mids dat het Kaſteel door tydt verballen is/
Zo ben ick zeker Heer en houde voor gewis
Dat hy de Metſelaers terſtont ſal laten wercken/
Om het Kaſteel aen alle oorden te verſtercken.
Noran. 't Kaſteel ſal zyn de middel waer door ick geraeck/
Behendich en door goed beleyden aen myn wraeck.
Stadt. Dit ſchynt onmoog'lyck Heer. Nor. Ick geve u myn reden:
In Metſelaers habyten ſullen wy ons kleden/
En vaſt glooſt dat oock myn aenſlach niet en miſt/
Als ick my uyt geef voor een Architecturiſt/
Geraeckend int Kaſteel/en tijt zy waer genomen.
Fabri. Het is de middel/Heer/om aen u wraeck te comen.
Stadt. De vinding is niet quaet. Fab. Zyn Hooghheyt wel verkieſt.
Stadr. Maer ſluyt op datmen geen bequame tyt verlieſt.

Noran. Dan weet ghy raed om metselaers gewaed te vinden:
Stadt. Raed Heer? genoegh/ick sal 't oock daedlijck onderwinden.
Noran. Fabricio ick voor getrouwe dienaer houw.
Fabri. Uw Hooghept mach vertrouwen op mijn dienst en trou.
Noran. Op u ick my vertrouw /vermits ghy my bezinden.
Stadth. Heer/inde grootste nood zo kend men best de vrinden.
Noran. Zo acht ick my ghewroken/'k vrees oock gheen ghevaer.
Dus laet ons daed'lijck gaen ghelijck'lijck na Ferraer. Al.b.

Astolfo, Porcea, Emilia. Ricardo, Astolfo, en *Porcea* komen uyt sprekende binnens mondts.

porce. 't Is waer dat 't luck ons dient / nochtans 't my doet ontroeren/
Dat Mantua, en Milaen het oorloch willen voeren.
Daer over is 't noodzaeckelijck dat wy ons verzien/
Om onze vyand weer hen 't spits te moghen bien/
Ick vrees voor overval/en 't speelt in mijn ghedachten.
Astol. Die winnaer wenscht te zijn/die moet zijn vyand achten.
Ick op myn hoede ben/ick vrees Milaenen niet/
Noch Mantua. po. 't Geen ick om u liefd verliet.
Ferrara acht ick meer als d'Hertochdommen beyden/
Waer ov'r ick van Milaen, en Mantua oock scheyden/
Alleenlyck om te gh'nieten 't gheen myn herte zocht/
Zo trouw'lyck was myn liefde aen uw liefd verknocht.
En moghen nu verzamen Echt'lyck na onz' luste/
Hoe wel het oorloch stelt myn herte gantsch onruste:
Vermits ick ben vol vrees. AS. De vrees die is gheteelt
Wt yet toecomend quaet/het geen de mensch voorbeeld/
En die voor-beeldingh is zeer zwaerlyck te beletten/
Ten zy de re'en die vreeze aen een zyd'ken zetten.
Princesse niet en vreest/staeckt u bedroeft gheween.
Emilia, stelt ghy de Hertogin te vre'en.
Emili. Heer Broeder gaeren/na de zwachept myns vermoghen.
Rica. Hoe 't luck uw Hooghept diend wy allen zien voor ooghen/
't Is waer u Hooghept nu het oorloch schuwich vreest/
Doch 't luck is immer met onluck verzeld geweest/
Zo datmen 't luck daerom niet minder achten moeten/
Want uw Princesse ken het oorloch weer verzoeten.
Astol. Ick vrees het oorloch niet/de krygh my niet vervaerd/
Want porcea die is het oorlogh my wel waerd/
Al waer myn Hertochdom een werldse Monarchye
Ick waeghdent all' om heur RIC. Verheughlijck ick verblye/
Door het manhaft gemoed 't geen uw genaede toont.
Astol. De liefde van een Vrou behoort te zyn geloont,
Ricar. Uw Hooghept die bewijst de eelhept uws gemoede/
Astol. Mijn Hertochdom ick waeg/mijn leven/goed/en bloede.

En

Porce. En ick volherden zal in standvast mynes trouw.
Astol. Dies ick myn danckbaerheyd u dubbel waerdich hou.
Ricardo zeker zyt ghy hebben sult u rechte.
Rica Uw Hooghepts gracy/Heer beloofden my ten echte
Me-Vrouw/Emilia, uw zuster. Ast. Zo het is/
En houd u oock/Ricardo, van myn zuster wis.
Emilia. Emi. Heer broeder. Ast. Breed ick u verhaelden/
Hoe dat het niet betaemden dat een Prince faelden.
In zijn beloofd/maer datmen waerheyd in hem vind.
't Wil ghy u met Ricardo inde echt verbind/
Zijn edelheyt verdient echtelijck met u te trouwen/
Vermits ick oock betracht beloft met hem te houwen.
Verbind u. Emi. Broeder/hoe? 't schijnt gh'u inbeelden laet/
Dat mijne echt alleen in uw verkiesingh staet!
Zacht/broeder niet zo haestich/laet my selfs verkiesen/
Mijn vryheyd wil ick door u Hooghept niet verliezen/
't Is waer dat ick u lief/ghelijck mijn naeste bloed/
Maer 't volght niet dat ick daerom echtelijcke moet
Verzamen na uw wil/en uw wil moet geschieden/
De broeders mogen over zusters niet ghebieden:
En namentlijck hier in/in d'echtelijcke staet/
Maer broeder/wel dat ghy my gheven mooght uw raed/
Uw' Hooghepd my verschoont/zyt hier in niet zo vaerdich.
Astol. Ricardo acht ick/zuster/echtelijck u waerdich.
Emilia Ick spreeckt niet van zijn waerd'/maer antwoord u met reen/
Dat d' echts verkiesing die bestaet in my alleen/
En niet in uwe Hooghepd. Liefd' heeft ander wetten/
Ja wetten die een anders kiezinghe beletten.
Ricar. Me-Vrouwe ick beken dat ick te veel betracht
Om 't echten my met u/mits ick u waer dich acht
Een Majesteytens tytel/doch zomtijts wy binnen
Dat een Princesse wel een herder kost beminnen
Astol. De Prins een Herderin? Emi. Hier ick niet tegenstry.
Heer broeder/in mijn oordeel spreeckt ghy beyd voor my/
Beminden de Princes een herder/na uw zegghen/
Of dat de Prins op d'Herderin zijn liefd' kost legghen/
Ick bid u zeght my waer uyt sproot dit/of waer deur/
Was 't gheen verkiesingh/en hun vrye-wille keur?
Ja zonder dat de Prins of Princes was ghedronghen?
En na ghy spreeckt zo zoud ick tot keur zyn ghedwonghen
Door uw verkiezingh/ dus waer immer keur verkracht/
De drangh/noch dwangh/en heeft in liefde gantsch gheen macht.
Rica. Me-Vrouwe zept zeer wel/ ghy hebt reen aen uw zyde/
Astol. Emilia de Echt ick u niet op en stryde/
Dan zach zeer garen dat ghy u daer toe verstond/
En met Ricardo u in d'Echte band verbond/

En

Ricardo. En ghy/Princesse zult een slave van my maken/
Zo het gheluck my doet aen uw weerliefd gheraken.

porce. Emilia, ghelooft/dat ick Ricardo acht
Zo deughdelyck begaeft/als opt ken zyn verwacht
Van eenich Edelman/ dus wilt hem niet versmaden.
Want 't gheen ick zegh wy zaghen door manhaft daden.

Emilia. Ick wensch hem al 't gheluck/het geen hy wenschen mach/
Vermits de deughde die uw Hooghept in hem zach.
Maer om te trouwen my/ghelooft 't is tyd verlooren.
Emilia, Me-vrou/is daer toe niet gheboozen.
Noch vinde oock in my geen neyginhg tot de Echt.

Astol. Emilia ghy raest/noch weet niet wat ghy zeght/
Stijf-sinnichept/en trots/doet u dus hoofd'loos spreken,
Ick zweer u dat ick deze wil in u sal breken/
Vermits het reden is dat ick beloften hou.

porce. Ick bid u/deyght heur niet/want een ghedwonghen Vrou/
(En diemen zonder liefd in d'Echte doet vergaren/)
Zal nimmer rechte trouw van d'Echte wel bewaeren.

DIENAER, FABRICIO.

Dienaer. Genaed'g e Heer. AS. Wien daer? wien brengd ghy meed? wien is't?

Dienaer. Uw Raden vonden dezen Architecturist/
Een kunstich werk man/zeer uytmuntend in zijn wercken/
Bequam om uw Casteel in alles te versterken.

Astol. Zeer welkom is hy my. Waer is hy van gheboort?

Fabricio. Van Antwerpen/mijn Heer. AS. Men immer heeft ghehoort/
Dat dezen in 't vernuft veel and'ren overtreffen/
En hunliens naem/en fame/boven and'ren heffen.
Dit werck zeer haestigh is/ick acht ghy door mijn raed
Wel hebt verstaen/waer in de arbeyd meest bestaet.

Fabricio. 't Ben zeer wel onderrecht. Ast. Laet ons voorts derwaerts wan-
En sullen van 't Kasteels gebouw noch breder hand'len (d'len/

Beyde binnen.

Emilia, en *Ricardo* blyven op 't Tooneel.

Ricardo. Emilia, zijn Hooghepd spreeckt van zijn gebouw/
Maer ick/helacy/spreeck alleenlijck vande rouw/
En smarthept myns onlucks/mits ghy my zijt afkeerlijck/
Emilia, helaes mijn rampen zijn te deerlijck!
Ghy weygert my te trots/uw afkeer is te groot:
Het schijnt dat u behaegt mijn onrechtvaerde doodt.
Beweegt u niet mijn klacht heeft alles geen vermogen?
Ziet ghy de druck mijns herts niet borlen uyt dees oogen?

Emilia. Ick weet Ricard', dat ghy verstond de liefdens wet/
En wat dwang-stuur de liefde in ons herte zet/
Dat ghy wel soud door reden mijn verschooningh vinden/
En recht verstaen waerom ick u niet en beminden.

Ricar. Is 't mits ick ben onwaerd de liefde van een vrouw?
Emilia. Onreedlijck waerd dat ick u zo kleen achten zoud'.
Ricardo Nochtans veracht ghy my/'t is/lacy/al te deerlijck!
Emilia. Waer oordeeld ghy dit uyt? Ric. Vermits ghy zyt afkeerlyck
Emilia. Afkeerlijck van uw liefd'/maer niet van u persoon.
Ricardo. En zo ghy met weerliefd' niet gheeft mijn liefde loon.
Emilia. Misdoet dat uwe waerd? Ric. 't Vermoord/helaes/ mijn leven.
Emilia. Och neen. Ri. Hoe dat? Em. Ick zal u grondich reden geven.
Lief ick u niet/daer om ick u oock niet veracht.
Ricardo. En zo ghy boert en tuylt met myn bedroeft geklaght?
Emilia. Dit zyn inbeeldingen die uwe passy wercken.
Maer so ghy op de reen mijns seggen wel wilt mercken/
'k Voldoe u zo ghy na myn redeneringh hoort.
Ricardo. Emilia ick zweere dat ghy my vermoort/
Verschonen kunt ghy 't niet/ghy doet mijn ziel verwarren.
Emilia. Wat zijnder onder lievers vreemde broedse narren.
Ricardo 't blyckt dat ghy mijn reden niet verstaet/
't Is best dat ick u in uw zotte grillen laet. Binnen.
Ricardo, Ha wrede tygherin/ beulinne van dit herte
Uw glory raept ghy uyt de bitterheyt myns smerte/
Ach borreld ooghen uyt uw droeve tranens vloed/
En stemme schrild ghy uyt de bangheyd uws ghemoed/
Zucht uyt benaude borst/ontlost uw stormens vlaghen.
Uw hert/en ziele kunnen 't ongheluck niet draghen.
Emilia, ha wrede/fnarre moorderin/
Struyckroofer mijnes rusts/wreed-hertighe beulin.
Ha Hemel wat is liefd'? een woeste razernye/
Een gril'ghe tovery/een vinn'ghe tyrannye. Binnen.

DERDE BEDRYF.

Fabricio in Metselaers habyt, beneven *Norandino*, met noch twee andere, oock in metselaers klederen.

Fabricio, GOe mannen yder moet verstrecken nu een man.
Want aengesien de tijd geen futs'ling lyden kan/
So ben ick in 't Casteel in aller haest gekomen/
Om 't eyndigen het werck gelijck 't is aengenomen/
Daeromme neerstigh zyt. No. Aen my gebreeckt het niet.
En ben gereet te doen all' 't geen ghy my gebied.
Fabricio. Ghy dragen zult de steen. 1. Die, Ick dien na uw behagen.
2. Dienaer En wat sal zyn mijn werck? Fa. Ghy zult de kalck aendragen.
Norandin. En ick? Fab. Ghy mets'len zult. Gaet haelt uw g'reedschap hier.
Noran. Fabrijs, wat dunckt u/zullen wy door dees manier (2, Die. b.
Geraken aende wraeck/daer wy toe zyn genegen.

Ghe-

fabri. Ghe naed'ghe Heer/het ſtuck is daer meeſt in gelegen/
Dat wy wel veynſen. Nor. Hoe/wie kent ons in deez' ſchyn?
En niemand dencken ken dat ick ben Norandyn,
Sy achten my verwurght/ja doodt en lang begraven/
Na dat zy my het onrechtveerde vonnes gaven.

EMILIA, *doch verſchuylt een weynich.*

Norandin. Hoe zwerven oock de menſchen. Fa. Gelyck uw hoogheyt ziet.
Norandin. Doch in dit metſ'laers kleet en kent my niemant niet.
fabri. Vertrout u niet op't kleet/maer ſtadich weeſt voorzichtich/
Stelt u in geen gevaer/want deſe zaeck is wichtich/
Ick bid u/hoocheyt/dat ghy doch voorſichtigh zijt.
Want ſo u yemand kent/ ghy waert u leven quyt.
Genaed'ge Heer/het veynſen moet u nu behoeden,
Norandin. Fabricio, helacy/wien zoud doch vermoeden
Dat onder dit ghewaed een edel herte ſchuyldt?
fabri. Uw hoogheyt ziet hoe dat fortuyne voert en tuyldt.
Emilia. Wat vreemts is't geen ick hoor! N. Daer dood/en hier in't leven.
fabri. 't Rad van 't geval loopt ſteets. N. Waer op wy ſollich zweven.
fabri. Heer laet ons gaen/op datmen op ons neem geen merck.
Norandin Om vinden 't geen wy ſoecken ſlaen wy hand aen 't werck.
Emilia. Ho meeſter Metſelaer. fa. Ick vrees dat ſy ons hoorden.
Norandin Oyme/wat ongeluck! fa. Nu voort en geen meer woorden/
Nae't werck/want ick my gantſch/en heel op u verlaet.
Emilia Verlooren is't geveynſt/als't veynſen men verſtaet.
Noran. Me-vrouw hier is geen veynzing. Em. 'k Heb u yets te ſpreken.
Fabri. Ick bid Me-Vrou zyt kort/want ons zal tijd gebreken.
Noran Oyme/wy zijn verſpied. E. Gaet ghy laet hem alleen. fa, bin.
Dat onder ſlechte kleeden/zeytmen in't gemeen/
Wel ſchuylen ken yets groots/zo ſchijnt het my niet wonder/
Dat onder dit gewaed/een Edelman ſchuylt onder:
Na ick u ſpreken hoorden t'ſamen/houd ick wis/
Dat in dit Metſ'laers kleet een recht verkeerden is/
En dat ghy oock yets wichtighs t'zaem hebt voorghenomen/
Om door beveynſde ſchijn tot uwe wenſch te komen.
Niet goets en ken het zijn/ 'k raed u ghy 't mijn ontdeckt/
En duyd'lijck openbaert waer toe u meeningh ſtreckt.
Noran. Oy me. Em. Verbaeſt u niet/ontdeckt my naeckte waerheyt.
Of anders denckt gewis uw doent' in groot gevaer leyt.
Noran Me-Vrou ick ben een Frans-man/u dienaer en ſlaef.
Emilia Uw qualeteyt? N. Yets groots/Me-vrou. E. Wat rey? N. Eē Graef.
Emilia Een Graef? NO. Een Graef/Me-vrouw. EMI. Een Graef in deze kleden?
't En ken niet zijn ghelooft/ten zy ghy my ghee ſt reden.
Vertrout u op mijn woordt. hoe quaemt ghy te Ferraer?
Noran De ſchreum 't my helen doet. EM. Gantſch hebt ghy geen gevaer

Zoo

Zoo ghy d' oorzaeck verklaert. Nor. Helaes wat sal ick seggen?
Emili, Laet het geheyme niet in u verburgen leggen.
Noran Me-vrouwe moet het zijn? Emi. Zo ghy 't oock niet en doet.
De reen mijn dwingen dat ick u dan melden moet
Aen d' Hertogh. Nor. Ha me-vrou/nu ghy my wetten stelden/
En noot my dwingt dat ick uw all' 't geheym moet melden:
Van Vranckrijck quam ick hier alleenlijck met opzet
Om zien/in bevert gang/ons Vrouwe van Lauret'/
En by luck/of onluck/genoot ick het gezichte?
Uws schoonheyt. Emil. Mijns schoonheydt? Nor. En door 't toveren de lichte.
Bleef soo geboeyt mijn hert door krachte van het oogh/
Dat/lacy/deze Graef/bleef krachteloos in vermoogh/
Om mijn voorg'nomen bevert uyt te kunnen voeren.
Emilia 't Is wonder ghy u door 't gezichte liet ontroeren.
Noran 't Ontroerden so mijn geest/dat ick my zelfs verloor:
Emilia 't Schijnt fabelachtich 't geen ick u verhaelen hoor.
Noran. Helaes/me-vrouw/'t ghezicht deed my my zelfs verliezen/
En liefde deed my listigh dit gewaed verkiesen/
Op dat ick u gesicht daer door genieten mocht/
Wits mijn onruste herte na zijn neyging zocht/
Om t offeren aen u mijn herts en zielens wezen.
Emil. De schichtichheyt uws seggen doet myn 't quaetste vrezen.
Noran. De vreze die is mijn. Emi. Wat vrees? Nor. Helacy/ dat
Mijn missen sal het geen ick graegelijcke had/
Emilia. Wats dat? Nor. Me-vrou alleenlijck dat ghy wilt gelooven
Dat ghy mijn siele roofden. Emi. Hoe ken ick u roven
Het geen ick noyt en zach? No. Door u verburgen kracht/
Me-Vrouw de liefde heeft so goddelicken macht/
Dat liefde door 't gezicht doet na 't gheliefde haecken/
Ja dat de lievert voorts zich zelven moet verzaken/
Op offerende 't al door 't lieffelijck beheer/
En dus tot u alleen streckt mijn lief d/en begheer.
Emilia. Ten ken niet zijn/de passy doet u gantsch verleyden/
Want liefde/en begeerte die zijn seer verscheyden.
Norandin. Verscheyden zijn z' in u/mids ghy die beyd veracht.
Emilia Neen in hun eygenschap is een bezond're cracht.
Want liefde/ en begeerte/hebben groot verschille/
Vermits het zijn ong'lijcke wercken vande wille.
Norandin, Waerom Me-vrouw? Emi. Gheniet ghy yets dat 's goed/
Door welbehagen ghy met re'en dat lieven moet:
Maer 't geene men begeert/het hebben moet gebreken/
Want het begeeren is een wis/en mercklijck teken/
Wy niet en hebben waer begeerte graegh na vliet/
Dus is 't begeeren teken dat wy 't hebben niet/
Maer als wy het begeerte door het hebben kenden/

F Zo

Zo lieftmen 't en dan moet oock het begheeren enden.
Norandin, Dit drijft ghy te scherpsinnigh. Emi. Te scherpsinnigh !och neen.
Als voor exempel zijn wy gierich in 't gemeen
Na rijckdom/hooge staet/en na welvaert wy wenschen:
Een aengeboozen neyginge van alle menschen:
Maer voor wy 't hebben kunnen wy niet lieven dat!
Want niemant lieven ken het geen hy niet en had.
Noran. Doch op dat mijn voorstel by u zy aengenomen/
Zo sal ick tot mijn re'en-bewijs noch naerder comen/
Ghy weet dat onse liefd alleen na 't goede streckt/
Desg'lijcks oock ons begeert na drie bezond're treckt/
Dats tot verheuging/voordeel/en oock tot het eerlijck/
Zo dat na deze drie onz' herten zijn begeerlijck:
De laetste twee wy lieven na redlijcke schijn/
't Sy die genoten/of oock niet genoot en zijn:
Maer noopende 't verheug'lijck/ als wy die verwurven/
Is door 't ghenieten dan de liefde wel gesturven.
Mits de verheuging door 't genieten gantsch vergaet
Ja liefde/en begeert/hun wesen beyd verlaet
Want alle 't geene treft het lichaem/(wy bevinnen]
Dat die heur eynde nemen met het eerst beginnen:
Dus kunt ghy looch'nen niet door redenen ghewis/
Dat wy wel lieven yets voor het genooten is.
Emilia, Hier in mijns oordeels spreeckt ghy dan u selven tegen.
Want is 't gelijck ghy segt/dat ghy my zijt genegen/
Soo in begeert als liefd/en ick u liefden weer/
Ja ghy genieten mocht u wenschingh en begeer/
So soud ick door weerliefde uwe liefd vermind'ren
Vermits dat het genieten uw begeert zou v'rhind'ren.
Noran. 't Is gevernustizeert. EMI. Ick spreeck g'lijck ghy my zegt
Want so ghy uw begeert/en liefde t' mijnwaerts legt/
Door het genieten ghy verand'ren sout seer lichtlijck/
En eerder mits dat u verkiesingh is seer schichtlijck.

FABRICIO.

Waer na vertoeft ghy doch/het werck niet wachten ken.
Nora. Hoe meester? ziet ghy niet dat ick hier bezich ben?
Het is Me-vrouws geliefte my hier t' onderhouwen.
Fabricio. Ick zie wel datmen op de knechts niet mach vertrouwen.
't Geld u de wagen-huur oft werck gaet voort of niet.
Uw Dienaer na mijn oordeel op yet anders ziet. F. binnen.
Emi. Princesse op uw liefde/ziet ghy op mijn trouwe/
noran. Dewijl mijn ziel verquickt door 't beeld dat ick aenschouwe/
Het Paragonne licht/en mijn ziel-rovend-zon/
De Phenix-adamant die ick ter wereldt von.
Mijn tong onmachtich is/de woorden niet vermoghen

Te beelden,af het zoet 't welck ick treck uyt uw' oogen.
Een Grave voor u knielt/en laegh ter aerden buygh.
Op dat ick de ootmoed mijns herte u betuygh/
Verlicht Princes de last daer ick meed' ben beladen/
Veel armer is het hert als 't Metselaers gewade.
Doch/laey/niet te g'ring voor dees ontmande Graef/
Want onder dit habijt ick hert/en siele laef/
Door tintelende glantz die my 't ghezicht ken gheven/
Mits ick door u gezicht alleenlijck voed mijn leven/
Mijn wezen offer ick aen u beleefde aerdt.

Emil Heer Graef/mijn danchbaerheyt ick acht u dubbel waert.

Noran Zo danckbaerheyt in u weerliefdens loon ken wercken:
En dat ick maer de glantz van aeng'naemheyt mach mercken/
Zoo maeckt ghy van een Graef/een Monarch-Vorst gewis.

Emil Gelooft dat uw verzelling my bevallijck is/
En wezen zal dies ick uw komste sal verzussen.

noran Laet my gebuygzaem dan 't cieraet uws kleding kussen.

Emilia Verkleent u selven niet. no. V dienaer glory windt:
Helaes/wat doet hy niet die trouwelijck bemindt.

Emilia Hoe is uw naem? nor. Rodrigo.

RICARDO.

Emilia Me-vrouw ter goeder uur geluckelijck gebonden.
Uw meester g'lijck ghy weet die heeft sich onderwonden/
Te maken het Kasteel aen alle oorden vast/
Draegt sorge dat ghy wel op de versterking past/
En laet niet voor ghy gaet my noch te komen spreken/
Op datmen u beschickt het geen u mach gebreken.

norandino Zeer kunstelijck geveynst/wel recht zy blycken laet/
Hoe dat een Vrouws vernuft de Mans te boven gaet.
Luck was 't dat ick bedocht het geene ick heur zeyden.
Ha Hemel stuurt ghy doch de aenslach mijns beleyden. binnen.

Rica. Emilia, 't is liefde die my spreecken doet.

Emilia En soo ick niet en lief ghy 't houden moet voor goet.

Ricar Zoud' in zo lieven beeldt de liefd geen plaetze vinnen?

Emilia Dewijl men niet verkiest zo kenmen niet beminnen.

Ricar. Verkiest/Princes/verkiest. Em: Genomen ick verkoor:
En ick verkoor u niet. Ric. Mijn leven ick verloor.

Emilia Zo ist best ick niet kies om 't leven te behouwen:
Ick koor waer 't my behaegden/na de keur van vrouwen:
Tenl waer dat ghy my in 't verkiesen wetten steldt:
En stelt ghy my de wet/soo kies ick door gewelt.
Recht tegens de natuur van liefdens heyl'ge vryheyt/

Zo waer de liefd verdriet/helacy/en geen blyheyt:
Zodanich is liefds aerd/dat liefde niet en ziet/
Als waer een-zielheyt streckt. Ric. Den Hertoch die gebiet.

Emilia. Ken d'Hertoch my ghebie'en wien ick moet zijn gheneghen?
Ricardo, neen/och neen/daer heb ick reden teghen.
Het blijckt dat ghy de aerd van liefde niet en weet.

Ricar. Is't moogh'lijck dat Emilia wezen ken zo wreed?

Emilia. Wat noemt ghy wreetheyt? is't mits ick u niet wil kiezen,

Rica Ick noem u wreede/mits ick 't leven zal verliesen
Zoo my uw weerliefd mist. Emi. Uw passy is te groot,
Uw liefd te schichtich is. Ric. Uw afkeer is te snood.

Emilia. Om dat myn liefd niet is met uwe liefd een-aerdich.
Na dat ghy spreeckt zo acht ghy u myn liefde waerdich/
't Goedduncken al te zeer uw herte overheert.
't Blijckt wel dat ghy brpagie qualijck hebt gheleert.
Uw spreken my verveelt/laech moet ghy zijn gheboozen.
Gheloost dat al uw spreken is maer tyd verloozen:
Ick danck u voor uw liefd/ick bid/houd voort uw rust.
Ick zegh u dat my noch het lieven niet en lust.

Rica. Lust u dan na myn dood? Emi. Dit is 't ghemeene zegghen.
Veel valschept kender onder dese woorden legghen.
Het zeggen valt u licht. bin. Ricar. Emilia ick zweert/
Ghy dit bedroefde hert al quynende uyt teert/
In woedighe verzusthept/snarr'ghe slavernye/
Onlydelijck verdriet/wang'laten tyrannye/
In zinne-loos gheraes/in naere quel'ke pijn.
Ick volgh u/wrede Vrou/laet my u schaduw zijn. binnen.

ASTOLFO, FABRICIO.

Astol. 't Casteel moet vaerdich zyn in ordere ghestelt/
Om my te weeren teghen mijn vyands gheweld.

fabri. Ghenaed'ghe Heer ten zal aen vaerdicheyt niet faelen.

Astol. Als zoud ghy noch meer werck-liens tot uw hulpe haelen.
'k Verstа dat Mantua, en d'Hertoch van Milaen,
Noch daegh'lijcx nemen meer/en meer Soldaten aen/
Hun legeren genaken om my aen te tasten/
Ongaeren sach ick dat de vyant my verrasten/
Daerom is't noodich ghy geen tijd versuymen laet/
Want inde neerstigheyt het goet geluck bestaet/
Om Porcea te hoeden moet ick rade vinden.

fabri. Hoe qualijck weet hy dat zijn vyand is hier binnen.

Astol. Wat seght ghy meester? Fa. Dat wy maken alle spoedt/
Op dat ghy d'Hertogin voor uw vyand behoodt. - binnen.

PORCEA.

Astol. Ick weet dat mijn vyanden my mijn doode zweeren/

Ons

Dus ick my met manhaft voor hun inval moet weeren.
Wat is't Princeſſe dat u zuſſich treuren doet?

porce. Vermits my yets bezonders daed'lijck is gemoet.

Astol. Wat is't mijn lief? po. Yets vreemts/het geen my woedich queldē.
Lief/onder deze liens die ghy in't werck hier ſtelden/
Is eenen zoo ghelijck onz' vyand Norandyn,
Ja dat in alle ſchijn hy 't zelve zonde zijn.

Aſtol. Inbeeldingen/Me-vrouw/die in u zinnen ſwerven/
Wy immer ſagen Norandino ſterven/
Ontroert u niet/Princes/dit's ydle ſpokery/
Bedriegelijcke ſchaduw/vizevazery.
Uw redenen behooren dees ontroer te ſtillen/
Ontſtelt u nimmer door dees ongegronde grillen.

porce. Ick zweer u/dat hy hem zo g'lijck in alles is/
Dat ick hem nemen zoud' voor Norandyn gewis.

NORANDINO.

Porcea. Hier komt de zelfde Man. No. Nu is het tydt te veynſen.

Porcea. Beziet hem wel/en wie'n zou anders dus ven peynzen.
Ick bid u ſpreeckt hem aen. As, Hoort broeder/ hoort. N. Hoe dat?
Noemt ghy my broeder/en ick noyt geen broeder had.

Astol. Of ick u broeder noem/ken dat in u yets hind'ren?
Wy allen broeders zijn/want zijn doch Adams kind'ren.

Norandin. Zo is oock een van twee'n Caim. As. Wel wie zoud' zijn?

Norandin. 'k En weet. po. Lief/g'lijckt hy niet geheel met Norandyn?

Noran. Waer van verwandert ghy? het ſchijnt ghy zijt verwondert.

Herto. Hy is hem gants gelijck in alles/uytgeſondert
De kleding. No. Dat's bedroch/wat ziet ghy doch in my?

Astol. Wy zijn verwondert vriend. No. Waerom? A. Vermits dat ghy
Ghelijck met eene zijt die dood is, po. En begraven.

Noran. Natuer is wonderbaer in heure ſcheps'lens gaven.

Aſtol. Hoe is uw naem? Nor. Rodrigo. Aſt. En geboren/waer?

Noran. In Vranckrijc. As, Wat's uw ampt? No. Ick ben een metſelaer.

Aſtol. Een moeylijck ampt/waerom hebt ghy dit ampt verkooren?

Noran. Om dat ick ongeluckich/laes/ben geboren.

Aſtol. Onluckigh is hy die zich ongeluckich acht.

Noran. Nochtans zo moet het luck van d'Hemel zijn verwacht.

Astol. De menſchen moeten zelven na hun lucken pogen.

Noran. Zo ſtaet dan het geluck in menſchelijck vermogen.

Astol. Gemeenlijck zeydt men helpt u zelfs/zo helpt u God.

Noran. Mijn Heer na dat ghy ſpreeckt ſchijnt dat ghy met my ſpot.

Aſtolf. Is dat het ſpreeckwoort niet? N. Het zijn het ſpreeckwoords woordē
Maer recht een ander uytlegginghe ick daer op hoorden
't Welck is dat zelven wy vermoghen gantſchlijck niet/
Dan als d'Al-mogher in ons een benaerſtingh ziet/
En wy ons plichte doen na menſchelijck vermoghen/

En met een yver na eerlijcke lucken poghen/
Dat God dan leent zijn hand/versterckende ons kracht.
Want anders blyft de mensch/helacy/in onmacht.
Astol. De metselaer zeyt wel/dus onder arme kleden
Schuyld wel een goed verstant. Po. Het blijckt wel aen zijn reden.
Astol. Hy redeneert zeer wel/mits zijn vernuft is groot.
porce. Maer is 't ooc Norandyn? Astol. Hoe? Norandyn is dood.
porce. Oft ist zijn geest? Ast. Och neen/de gheesten niet en spreken.
D'Inbeeldingh die ghy hebt/die moet ghy in u breken/
Hy kust Stelt dit uyt uw 'gedacht. No. Ach Hemel wat ick zie!
Porcea. Ha woeckenaer mijns eyghens/waerom ick niet vlie/
En scheyde hunliens lust/kunt ghy't o Hemel lyden!
Hoe tooren/en de reden/in mijn ziele strijden?
Astol. Wat zeght ghy metselaer. No. Dat my uw doent verveelt.
porce. Wat zeght ghy? No. Dat ghy my mijn eygendom ontsteelt.
't Is tyt voor my te gaen/tijd moet zijn waerghenomen. *Binnen.*
Astol. Gaet ghy en doet na plicht daer ghy om zyt ghekomen.
porce. t Schijnt Norandyn, jae of het waer de zelfde man
Astol. Ten is gheen wonder/want d'een d'ander g'lijcken kan.

RICARDO.

Rica. Nu dat Emilia my myn hoope gantsch doet breken/
Zoo zweer ick dat ick trachten sal my oock te wreken?
Astol. Ricard, hoe dus ontstelt? Ri. Het wonders my ghemoet.
Astol. Uw k'leur verschoten is. Ri. Vermits 't ontroerdt ghemoed.
Astol. Wats d'oorzaeck? R. d'Oorzaec Heer/mijn bitterlijc doet klagen.
Astol. Wat is't? Ric. Helacy 'tgheen deez' droeve ooghen zaghen.
Astol. Wat zaeght ghy? Ri. Heer/het gheen my is hert-grondich leet.
Astol. Ricardo, gaet met my/en zeght my het secreet.
Rica. Ghenaed'ghe Heer ick zal 't zeer gaeren u ondecken.
Astolt Princes met uw' verlof/'k moet noodich eens vertrecken. Binnen.
porce. Uw Hoogheyt mach ghebien. Hoe stadich dat noch speelt
In myn ghedachten de ghelijckheyt/of het beeldt
Van Norandyn, ja dat ick zeker niet en wiste
Hy dood is/en begraven/mits hy 't leven miste/
'k Gheloofden dat ick Norandino had ghezien/
Doch aenghezien ick weet dat zulckx niet ken gheschien/
Ontgeef ick 't my vermits ick zelven hem zach sterven.

NORANDINO.

Hoe woest! en hoe verbaest dat myn ghedachten zwerven!
Wien zien ick! Moorderes van droeve Norandyn.
porce. Het schijnt dat dezen man steets voor myn oogh wil zyn/
Om plaghen deze ziel/en my myn rust te breken.
Noran. Gunt Hemel dat ick my van deze Vrouw mach wreken.
Wat bid ick/zoo de wraeck nu in myn wil bestaet:

Ick

Ick zweer dat zy niet levend' uyt myn handen gaet.

Hy treckt zyn pongaert en treedt nae *Porcea* om heur te vermoorden, en juyst komt EMILIA uyt, belettende zyn toegang tot PORCEA.

Emilia. Waer heen Rodrigo! Nor. Wat is't dat me-vrouw ghebiedt?
Emilia. 'k Verwonder datmen u met bloote wapens ziet.
Porce. t Verschil en roert my niet ick laet hun met hun beyden. Binn.
Emilia. Misnoeght u dat myn komst' van Porcea u doet scheyden?
Noran. 't Is waer ghy my belet het gheen ick hadde voor.
Emilia. Helaes Rodrigo! 'k zie dat qualijck ick verkoor.
Noran. Me-Vrouwe qualick weet 't gheheyme myns ghedachten/
Emilia. Niet anders ken ick als ontrouw van u verwachten/
Mits ick u vinde hier met Porcea verzeldt.
Noran. Me-Vrouwe 't quaed vermoeden aen een zyde steldt.
Emilia. Het gheen ick zie/Rodrigo, moet ick g'love gheven/
Ha Graef Rodrigo, ick gheloofden noyt myn leven
Dat deez' bevevnstheyt wezen kost in eel ghemoed.
Noran. Ick zweer princesse dat ghy my groot ong'lijck doet
Te oord'len dat ick veyns int gheen ick heb ghezwooren/
Dat ick heur liefde draegh ghy nimmermeer zult hooren.
Emilia. Vondt ick u niet by heur? ten kan niet zyn verschoont.
Ick zweer u Graef dat ghy ondanckbaerlijck my loont/
De gunste en de liefd die ick u heb bewezen.
Noran. Me-Vrouw/Emilia, ick bid u wilt niet vreezen.
Dat in een eel ghemoed beveynstheyt schuylen ken.
G'looft dat ick zo afkeerlijck van vrouw Porcea ben/
Als van 't ontheyl mijns ziel/meer ken ick u niet zweeren.
Emilia. Van Porcea en kunt ghy hebben gheen afkeeren/
Vermits ick zie dat ghy na heur gezeltschap zoeckt.
Noran. Ghelooft/Me-vrouwe/dat Rodrigo heur vervloeckt
Emilia. Mach ick 't ghelooven Graef: No. Ghelooft het wis me-vrouwe.
Emilia. Is 't zo Rodrigo gheeft my dan u hand op trouwe.
Noran. Mijn herte/en myn ziel/ghelooft my op myn woord.
Emilia. Geeft my uw trouwe zo ghy echt'lyck my verkoord.
Noran. Al 's Porcea ontrouw/zy is myn Vrouwe recht'lyck.
Emilia. Hoe zeyt myn lief. No. 't Is reden voor dat yemand echt'lyck
Verzamelt/met voorzicht zich vroedelyck beraed.
Ghedulد een wyl Me-vrouw/ick bid Me-vrouwe/laet
My eerst verrechten 't gheen dat ick heb voorghenomen.
Emilia. En zal ick lief/in 't eynde/tot myn wensche komen.
Noran. Niet twyffelt/'t is ghewis. Em. Ghewis ick my dan houw'/
Om my in 't eynd te maecken uwe Echte Vrouw:
Dus zal ick met gheduld de rype tyd verbeyden.
Noran. All' wat den Hemel schickt gheen Menschen kunnen scheyden.
Myn liefde ick bezeghel op u lieve mond.

En

Emilia. En ick verwacht/myn lief/na d'heugheliјcke stondt. Binnen.

Norand. 't Is luck dat ick met woorden stelden heur te vreden.
Want Vrouwens jalousie hooren na gheen reden.
Maer onluck was't/helaes/dat ghy de tydt verloort/
En Porcea nu niet in't heymeliјck heb vermoort/
Vermits ick na de wraeck recht vaerdeliјcke lusten/
Doch voor ick heur vermoord zal Norandyn niet rusten. Binnen.

ASTOLFO, FABRICIO.

Astolf. Fabricio ick zweere dat hy sterven moet.

Fabricio. Ghenaed'ghe Heer/waeromme dorst ghy na zyn bloedt?

Astolf. Mits zyn verradery/zal ick hem nemen 'tleven.

Fabri. Ghenaed'ghe Heer/wat heeft Rodrigo doch bedreven?

Astolf. Rodrigo heeft myn zuster Emilia verleyt.

Fabric. 'T en is niet moogh'liјck/Heer/wien heeft het u ghezeyt?

Astolf. Ick weet het. F. Hoe? een Metslaer? 'twaer het grootste wonder.

Astolf. In't Metselaers ghewaed daer schuyld een ander onder.

Fabri. Ick houd' hem/Heere/voor een zeer ghetrouwen knecht.

Astolf. Ick zweer hy sterven zal. Fab. Heer let op 'tgheen ghy zecht.

Astolf. Fabricio hier op en is niet meer te letten.
Myn voorneem zal ick daedliјck oock int werck gaen zetten.

Fabric. De haestichheyt is quaet/dus Heer voorzichtich zyt.

Astolf. Ick zegh nu dat dit stuck gheen tydt verlangingh lydt.
Rodrigo sterven zal. Fab. Uw Hoogheyt g'lieft te mercken
Dat hy de vaerdichst' is/van all' die by my wercken.
Vertoeft alleenliјck tot het werck mach zyn ghedaen.

Astol. Aen 'twerck en kan zoo veel niet zyn gheleghen aen/
Als my is aende dood van desen stelt-verrader.

Fabr. Bezadicht Heer. Ast. Fabricio maeckt u zelfs geen rader/
Toont my uw' trouheyt. Fab. Heer/uw Hoogheyt is ghewis
Dat u Fabricio in alles trouwe is.

Astolf. Zoo gaet/en laet terstont Rodrigo by my komen.

fabri Op dat uw' eyghen leven door hem zy ghenomen.

Astolf Wat zeght ghy? Fab. Dat ick doe 'tgheen uw Hoogheyt gebiedt.

Astolf Vertoeft niet/gaet terstont. Binn. Fab. Heer ick vertoeve niet.
Hoe woedich raest zyn geest? hoe woelich zyn zyn zinnen.
Maer nu zal Norandino tyt en plaetse vinnen
Om zich te wreken van deez' nickerliјcke Vrouw/
'k Ondeck hem all' 'tsecreet en toon hem nu myn trouw.

NORANDINO.

fabric. Ter goeder uur/ick brengh uw' Hoogheyt goede maeren.

Noran. Fabricio wat nieuws? wat is u doch ervaeren?

fabric. 't Is yets bezonders/Heer. No. Wat is het goed of quaed?

fabric. Astolfo, Heer/op nieuws weer na u leven staet.

norand. Wat oorzaeck heeft hy om te trachten na myn leven?

Hy

Fabric. Hy noemt u by de naem die ghy u hebt gegeven
Rodrigo, doch van Norandyn is geen gedacht/
En zeyt hoe dat Rodrigo na zijn suster tracht/
Dus heeft u dood gezworen sonder te verlengen/
Belastende dat ick u by hem soude brenghen/
Vertrouwende op my zijn doente/en 't secreet:
Soo datter niemand van zijn voorneem noch en weet.

Noran. Fabricio de maere is myn lief om hooren/
Astolfo sterven sal/die mijn dood heeft gesvvooren:
De tijt nu rijpheyt heeft daer lang was na verwacht/
Ricardo heeft gewis hem dit int hooft gebracht/
Vermits dat hy my met Emilia heeft zien spreken/
Doch nu sal ick my van Astolf en porcea wreken/
Rechtveerdigh is mijn wraeck: in mijn hert ick gevoel
't Onrecht die van mijn Vrouwe maeckten zijn gevoel:
Astolfo die 't betrachten/zy die sulcks gehengden/
Zoo dat de nicker booze willen t'zaem vermengden.
O wispeltuurge schicht! Ha wuipse slaverny!
Fy u vleesch-lustens tocht! ha wreedste Tyranny!
Fy schaemteloos ghespuys! die dartelijcke haecken
Om van een echte Vrouw/een vuyle hoel te maecken.
Ha eere-schenders! fielten/schuymsel vande aerdt/
De name van een Man/en acht ick u niet waert.
Die na een anders gaey aenhesten zijn begeeren/
Eer-roovers ick u noem die 't echte bed onteeren/
Ja rissen sonder ziel. Wech eereloos gedroch/
Onredelijck gespuys/gediert/en arger noch:
Met tongen steelt ghy d' eer van d' eerlijcke t'onrechte/
En met uw vuyle lichaems schaecht ghy d' heylge echte.

Norandin. Fabricio is 't tijdt? Fab. 's over tijdt te gaen.
Nu wreeck ick my aen hun die hebben my misdaen. beyde bin.

Terstont als zy binnen zyn, moeter een vertooningh gestelt werden, waer Norandino, en Fabricio hebben Astolfo, en Porcea onthooft te weten, Norandino onthooft Astolfo, en Fabricio porcea, voor de tweedemael, dat de hoofden in een schotel leggen, en voor de derde mael, dat Norandino een geschreven pampier op de lichamen leyt.

Hertogh van MANTUA, HOFMEESTER, sommighe Soldaten, en dienaers gewapent.

Mantua Laes/als ick overwick wat dat my is erbaren/
Hoe 't ongeluck bewelmt deez' oude gryze haeren/
Hoe mijn verkleumde Herfst werd wreedlijck aengetast.

Hoe dat de vinn'ge tyd myn Hope heeft verrast/
En door mijn dochters fael, t verwerdt het koor mijns zinnen/
Vermits verloren eere is niet weer t' herwinnen/
Ha Porcea, vermoorster van u Vaders hert!
Hofm. Genaed'ge Heer u zelven niet te zeer verwert/
't Beklach is vruchteloos/onnutbaer is dit woelen.
Mantua. Helaes/de Vader moet zijn kinders faeling voelen.
Hofm. Gevoelen/Heer/maer inde rouwe houden maet.
Mant. 't Is lichter raed te geven als te nemen raed.
Helaes/wy wenschen steets in d' echt na kinder-teelingh/
Doch oneerbaere kind'ren is quel/en verveling/
En als de kinder-winn door 's Hemels schick geschiet/
Men vaeken aen de kind'ren quel en ramspoet ziet.
Ach dat de kind'ren na weerliefd' tot d'ouders zochten/
En d' Ouders liefd in 't minste evenaeren mochten!
Maer laey/zeven kind'rens liefd is zo groot niet/
Ghelijck de liefde diemen inde ouders ziet/
Alleenlijck tot een kindt. HOF. 't Is deerelijck te beklagen.
Mant. Vermits wy 't zo/helaes door ondervinding zagen.
Helaes/bedurven eeuw/ach dat een Vader moet
Aennemen 't oorlochs ramp mits hem zijn kint misdoet!
't Is 't droevichste ellend dat ons mach overkomen.
Hof. Heer u hoogheyt heeft de wrake voorgenomen/
't Is raedzaemst' heer ghy alles aen een zyde stelt/
En dat ghy nu betoont de krachte uws geweldt.
Mant. Ferrara tast ick aen/'k belegt aen alle oorden/
Om wreken dat zy d' hertogh Norandyn vermoorden/
En Porcea ick straf aen leven en aen bloed.
Hof. Gelijck een rechtvaerdig Prins uw hoogheydt hier in doet.
Mant. Astolfo zal ick zijn verdiende loon oock geven/
En 't nickerlijck misbruyck oock straffen aen zijn leven:
Krijghsluyden mijnes heyrs uw dienst ick zeker houw.
Al. Sol. Wy sweeren uwe hoogheyt onze plicht en trouw/
Mantu. Uw Prins sal d' eerste zyn die d'aenslach sal aen vaerden.
Zweert my u trouw. A.S. Wy zweeren 't op 't punt onses zwaerden.
Lang leef uw hoogheyt/ en den hemel u bewaer.
Mant. Laet roeren trom'len en wy trecken na Ferraer. alle binnen.

EMILIA.

Het oorlochs ghedruys/helaey/my verbaest/
Belegring ons genaeckt/de trommel bromt en raest/
Het oorloch in Ferraer, en 't oorloch in mijn herte/
Doch 't geestelicke oorloch is de meeste smerte:
Rodrigos waerde beeldt speelt stadich in mijn geest/
Dit Oorloch/helaey/quelt my aldermeest/
't Verlangen vande tijdt doet my helaey vreesen/

Dat

Dat mijne hoop/en wensche vruchteloos sal wezen/
Ach droeve afterdocht/voorspoock van mijn onluck!
Waerzegster van mijn ramp/maer-brengster van mijn druck
Hoe woedig zolt mijn ziel in 't dool hof van gedachten.
Emelia helaes vol wreede herteys klachten/
Vermits Astolfo heeft 't gheheyme gantsch verstaen/
Dat ick Rodrigo ben in liefde toegedaen/
En mijne neygingh streckt te treen met hem in d' echte/
En dat een metselaer voor mijn staet is te slechte/
Hy 't nimmer sal ghedogen ben ick zek.r en wis/
Vermits hy niet en weet dat hy een Grave is.
Waer over hy zal trachten zich van hem te wreken/
Om mijn voor nemen met Rodrigo gantsch te breken
Wat raed? wats best te doen? helacy/ick en weet/
Ondeck ick hem so breeck ick mijn gesworen eedt/
En heel ick wien hy is en 't niet en openbaere/
Zoo stel ick mijn geliefde Grave in gevaere
Zijns levens/want ick weet Astolfo hem zo haet/
Dat vrees my duchten doet hy wreed'lijck yets bestaet/
Oy me/wat ramp my naeckt! ha Hemel wat ellenden!
Waer vlucht ick? Waer is best? waer zal ick/laes/my wenden?
De vreze blijft my by/de vrees my niet ontslaet,
Oyme bedruckte Vrou/ach Hemel gheeft my raed?
Spreeckt Hemel/Hemel spreeckt/dat voor mach zijn ghekomen/
De af-God van mijn hert my niet wert afghenomen.
Beneemt my 't leven eer/want gragelijck ick sterf/
Zo ick Rodrigo niet na mijn begheert verwerf/
Hoe woelt dit droeve hert in deez' beknelde borste!
Ach dat ick na mijn lust mijn ramp uytschrillen dorste.

RICARDO seer verbaest.

Rica. Me-vrouw wat droeve maer! helacy wat verdriet!
Wat wredelyck toeval men in Ferrara ziet,
Emilia Wat is 't Ricardo spreeckt/wilt my 't geheyme zeggen?
Rica, Astolfo, en Porcea, beyd' vermoordet leggen/
Onthooft zy zijn helaes/zy beyde zyn onthooft.
Emilia Ricardo 't ken niet zijn/ten ken niet zijn gelooft.
Rica. Me-vrouw gelooven moetmen 't geen deez' oogen zagen.
De Lichaems zach ick/d' Hoofden zijn beyd wech gedragen.
Rodrigo deed het/maer Rodrigo inde schijn.
Emilia Rodrigo? Ric. By de naem/maer hy is Norandyn.
Emilia Rodrigo, Norandyn? Ric. Hier is het ware teken.
Hier blyckt het dat hy van Astolfo zich wou wreken.
Want dit pampier ick by de doode lichaems vond'.
Emilia Ick bid u leest om zien of hy het onderwond'.

RICARDO leest het geen NORANDINO geschreven gelaten hadde by de doode Lichamen, van *Astolfo*, en *Porcea*,

G*Hy behoeft niet te onderzoecken wien deze wraeck gedaen heeft, want 't was* Norandino, *Hertoch van Milaenen, die zyn eer heeft willen herwinnen, die den valschen* Astolfo, *en ontrouwe* Porcea *hem gherooft hadden, en dit heeft* Norandino *bestaen onder de name van* Rodrigo, *hun lichamen hier latende, en de Hoofden met hem genomen. En zo yemandt hem beschuldigen wilde niet gedaen te hebben, als een rechtveerdigh genereus Prins, die verschijne in't heyrlegher van den Hertogh van* Mantua, *die nu de Stadt van Ferrara heeft belegert, en den Hertoch* Norandino *zal met zyn gheweer en wapen, staende houden 't geen hy gedaen heeft, wel, en Princelijck gedaen is,*

Norandino.

Emilia. Is *Rodrigo Norandyn*?
Hemel wat is dit verander!
Rica. 't Was *Rodrigo* inde schyn,
Maer ghy ziet hy was een ander:
Hier zo ziet ghy zyn verraedt,
Wat hy deed om zich te wreken.
Emilia. Door de wraeckgierheyt zyns daed
Zal myn trouwe liefd niet breken.
Rica. 'k Hoor niet wat Me-vrouwe zeyt.
Emilia. Dat ick ons onluck beweenen,
Moet helaes, myn herte schreydt,
D' Hemel wil ons wraeck verleenen.
Rica Nu zal zyn myn trouw betoont,
Dies ick vecht met den verrader,
Emilia. Dus het quaet zyn meester loont,
't Quaet is voor de qnaden quader:
Rica. Hoe zeyt me Vrou? EMI. Wat onluck
Dat de Menschen in vervallen.
Rica. Jck zal wreken 't wreede stuck,
Norandyn en sal niet brallen

In zo trotsen hoogen moedt,
Om de wrake zal ick stryden,
En het wreken aen zyn bloedt,
Mids de hoon is niet te lyden.

Emilia. Ha *Ricardo* ! ick verbaes
Als ick denck op ons verdrieten,
Beyde dus vermoort, helaes,
't Hert uyt borreldt tranens vlieten,
Laes, myn broeder dus vermoordt!

Ricar. 'k Bid me-vrouuw stelt u te vrede.

Emilia. Noch verschrickt my het spreeckwoort,
't Onluck brenght meer onluck mede.

Ricar. 'k Bid u laet ons gaen me-vrouw
Om de dooden te bezichten.

Emilia. Dat sal meerderen myn rouw,
Maer myn quellingh niet verlichten.

Hertogh van MANTUA, HOFMEESTER
sommige Soldaten en Dienaers.

Mantua Die van Ferrara zien hoe datze zijn bezet/
En toevoert tot de stad hun gantsch'lijck is belet/
Astolfo zal nu zien wat plaegh hem komt ghenaken/
Die van een anders Vrouw zijn boele dorste maeken.

Hofme Twee burgers van Ferrara/Heer verzoekend zijn
Om spreken uwe Hooghevd. M. Wat liens? Ho Nae de schijn
Van eerlijcke doent. Ma. En hebt ghy niet vernomen
Wat d'oorzaeck is zy van Ferrara zijn ghekomen?

Hofme 'k Verstae ghenaed'ghe Heer z'u brenghen een prezent/
Dat van Ferrara komt. Ma. En wien is't die 't my zend/
Doch een prezent van daer? dit ken ick niet verzinnen:
Dan 't zy/hoe 't zy/laet hunliens beyde komen binnen.

NORANDINO. FABRICIO, *Fabricio* hebbende
de hoofden van ASTOLFO, en PORCEA, beyde in een
schotel bedeckt met een zwarten dwael.

Norandin. Ghenaed'ghe Heere met ootmoed/en schuld'ghe plichte.
Ick voor u buygh ter aerd. Ma. Ick schricke voor 't gezichte.
Hoe/Norandyn zijt ghy 't? No. Ghenaed'ghe Heer ick bent,

Mantua Voor Norandyn ick u niet hebben zoud ghekent.
In 't leven Norandyn? No. Heer Vader noch in 't leven.
't Rad van Fortuyn heeft my veel avontuurs gegeven.

Mantua. Ick achten u vermoord. No. Vermoord wel inden geest/
Maer God behoeder van mijn leven is gheweest.
Mantua Ha glorieus gheluck dat d'Hemel u bewaerde.
Noran. D'onluckichst'/en de luckichst ben ick op de Aerde.
Want P rcea die dacht dat zy my had vermoord/
Ghelijck uw Hooghept wel zal hebben oock gehoord.
Mantua Helaes de droeve maer men dadelijck my brochte.
Noran Maer meer als d'Hemel woud uw Dochter niet vermochte/
Om alles te verhalen tijd nu niet gehengt/
Doch proeve van mijn wraeck uw zoone u nu brengt/
Het droeffelijck prezent/nochtans met groote glory/
Van hem/en heur/ick heb verkregen de victory.
Mantua Van heur/en van Astolf? 't ken qualijck zyn gheloost.
Noran. Ghenaed'ghe Heer ick brengh u hier uw Dochters hooft.
En van Astolfo mede/die myn bed ont-eerde.
Hier ziet uw Hooghepd hoe hun lust in druck verkeerde.
Mantua Ach Hemel wat ick zie! ach wat my werd vertoont!
Noran. Hier ziet uw Hooghept hoe het quaet zijn meester loont.
Mantua Mijn hert/helaes/verschrickt/doch straffe was zy wae rdich.
Noran. Uw' Hooghept ziet hoe dat den Hemel is rechtvaerdich.
Mantua Hoe wreedlijck werd dit Vaders herte aenghetast.
Noran. Mins-lust heeft zoet begin maer 't eynde draeght de last.
Mantua En wat dit herte voeld en is niet uyt te spreken.
Noran. Den Hemel wilden dat ick my van heur sou wreken.
Mantua Rechtvaerdich was uw wraeck/het is mijn lief/en leet.
Noran. Vermits de wraeck op hun rechtveerdich was besteet.
Mantua Ha porcea! hoe ghy de echte plicht verkrachten.
Noran. Dus moet een yder 't loon oock na zijn werck verwachten.
Mantua Hier ziet men hoe mins vreughde eyndighde met rouw.
Norandin. 't Loon die zijn boele maeckten van een anders Vrouw.
Mantua Wat hebben minne-lusten inde mensch vermoghen!
Nora. Hoe werden minnens slaven door de schijn bedroghen!
Mantua Dus zietmen van hoereerders het bedroefde end.
Noran. Vermits een onse lust duyst ponden onlust zent.
Mantua Ach mocht dit voorbeeld tot een yders spieghel strecken/
Noran. Ach dat wellust hier door hun drome mocht ontwecken!
Mantua Ach dat dit dienen mocht een yder tot een leer!
Noran. Ach dat de lust mocht zijn versoept om d'heylighe eer!
Mantua Ach Norandyn dat ghy hun leeraer mochte wezen!
Norandin. En dat een yder mocht de straffe Godes vrezen!
Mautua Helacy Norandyn! deez' eeuwe is te snoood.
Noran. Baldadighept die is in menschen al te groot.
Mantua Wy daghelijckx wel zien deez' wulpsichept gheschieden.
Noran En dat helacy door zeer welkende lieden.
Mantua Die ander mannens Vrouwen leyden na hun wil.
Norand. En noch zo zijn deez' sielten stadich vol bedil.

Berispendt

Mantua Berispend yder een/jae deughd zy zelven haten.
Norand. De schurftste schapen immer alderluydste blaten.
Mantua Met wat verdriet ick nu mijn porcea aenschouw.
Norand. En met wat droef ghezicht ick nu bezicht myn vrouw.
Mantua Uw vrouw/en zijn ghevoel/mijn dochter/en oneerlijck.
Norand. Beklaeghelijck ellend'/helacy/al te deerlijck.
Mantua Met bloedighe ghetraent beklaegh ick mijn verdriet.
Norand. Helacy/all't beklach en ken ons helpen niet.
Mantua Den Hemel zy onz' troost/wy wezen moeten duldich.
Norand. Bedeckt de hoofden die hun levens waeren schuldich.

FABRICIO deckt de hoofden, en brengt die binnen, komt weer op 't Tonneel zonder hoofden.

Mantua En laet dit hert uytvlieten bloedighe ghetraen/
Vermits d'onneer die my myn Dochter heeft ghedaen.
Norand. Uw Hooghheyt wil zich zelfs door droefheyt niet verrucken/
Want wijsheyd best men proeft in grootste ongelucken.

FABRICIO.

Ghenaed'ghe Heer/Me-Vrou Emilia begeert
Dat uwe Hooghheyt heur met uw verhoor ver-eert.
Norand. Emilia die komt heur broeders dood beklaghen/
Doch warender gheen zonden/daer waeren gheen plagen.
Fabricio, brenght heur hier. F. bin. Ma. Zoon Norandyn wien is't?
Norand. Astolfos, zuster Heer. Helaes hoe qualyck wist
Zy wien ick was/want heeft my voor Rodrig' ghenomen/
En ben door dat beleydt tot mijn voorneem ghekomen.
Mantua Is't moogh'lijck Norandyn? Nor. Genaed'ge Heer 't is waer.
En acht heur oock de schoonste Vrou van gantsch Ferraer.
Doch niet zo schoon als eerlyck.

FABRICIO, EMILIA.

Fabri. Hier is Me-vrouwe Heer.
Norand. Me-vrouwe ick geloof dat ghy ghevoelden zeer
De dood uws Broeders/doch gelieft my te verschoonen.
Emilia Helacy Prins/het quaet wil steets zyn Meester loonen.
't Is waer het bloed dat treckt maer liefde noch veel meer.
Ghy zwoort my uwe liefd/en ick weerliefden weer/
Doch niet als Norandyn, maer als Rodrigo Grave/
Beloftenis van liefd die wy malkander gaven/
Heeft my ghedwonghen/Prins/te volghen u terstont.
Noran En heeft uw Broeders dood uw herte niet ghewond?
Emilia Noch grooter was de wond die liefd my heeft gegeven.
Norand. En kunt ghy lieven die uw Broeder nam het leven?
Emil Mits hy verdienden zulckx verschoon ick uw bedryf.
En in myn liefd ick trouwe/en standvastich blyf.
Mantu. Princesse ghy betoont de eelheyt uws ghemoede.

De

Emilia. De schandvleck die mijn Broeder dede aen uw bloede/
V'oorzaeckten dat ick hem oock immer heb ghehaet/
Vermits hy heeft gheschent de heyl'ge Echte staet/
Waer over dat myn liefd' in afkeer gantsch verkeerde.
Norandin. Breeckt mijn daed niet uw liefd? Em. Ick lieve u te meerder.
Want ziende de manhafte stoutheyt uws ghemoed/
En dat ghy wreken durst de schandvleck van uw bloed.
Norandin. Zo acht Me-vrouwe dat mijn wrake is rechtvaerdich.
Emilia Ja door de daed ick achte u mijn liefde waerdich,
En zo ghy houd uw woord/mijn woord ick dan oock houw.
Noran Zo maeck ick my uw man. Em. En ick maeck my uw Vrouw.
Mantua. Ghe-evenaerde liefde beyde ghy verklaerde/
Princesse voor mijn Dochter ick u oock aenvaerde.
Het Hertochdom van Mantua ghy oock erven zult.
Emili. En Norandyn wert Hertoch van Ferraer ghehult.
Noran. En ghy als Hertogin van 't Hertochdom Milaenen.
Mantua. Laet dit de spieghel zijn voor all' Italiaenen.
Hoe 't quaet zyn meester loont, en hoe deucht glorieert,
Wel doet hy die door schade van een ander leert.
Norandin Ghenaed'ghe Heer/Fabricio die my dienden trouwe/
Ick na mijn danck/en plicht/vergeldingh waerdich houwe.
Mantua 't Is reden zoon/mits hy u dienste heeft ghedaen.
Norandyn Zijn leven heeft voor my vaeck in ghevaer ghestaen.
Fabr. Ghenaed'ghe Heer/ick dede na myn schuld/en plichte.
Emilia. Vergeld hem/Prince/na uw redelijck inzichte:
In nood zo werd ghetrouheyt meest gheopenbaert.
Mantua En een ghetrouwen Dienaer is beloningh waerd.
Norandyn Dus zal zijn luck nu oock ten Hooghsten zijn gherezen.
Fabricio. Fab. Mijn Heer. No. Ghy zult Stadhouder wezen
Van 't Hertochdom Milaenen. Fa. 'k Danck uw Hooghheyt zeer.
Norandyn Ick stel het Hertochdom gheheel in uw beheer.
En blyve te Ferrara om met u te leven.
Mantua. Den Hemel wil u beyde luck/en voorspoet gheven.
Nu Hertoginne/Dochter/en Zoon Norandyn,
Laet nu uw Houw'lijckx-feest in pracht ghehouden zijn.
Al Z. H. D Langh leve d'Hertogh/en de Hertogin in vrede/
No. EM. Wy dancken de Ghemeent. Ma. En zo doet Mantua mede.
De oude spreuck heeft nu de waerheyt recht betoont.
Dat deughde glorieert en 't quaet zyn Meester loont.

Chi sara sara.

EYNDE.